

ZELÉNÉ STRÁNKY ČESKÉHO KRASU

O Českém krasu v 50 otázkách a odpovědích

Stručný průvodce po pozoruhodnostech Českého krasu

Rekreace a turistika v Českém krasu

Pravidla pro návštěvníky CHKO Český kras

Praktický adresář

Vážení obyvatelé a návštěvníci Českého krasu,

otevíváte aktualizované vydání praktické příručky "Zelené stránky". V první - zelené - části publikace najdete celou řadu užitečných informací o území Českého krasu. V úplném úvodu se dozvíte o významu a organizaci ochrany přírody a krajiny ve stejnojmenné chráněné krajinné oblasti (CHKO). Formou 50 otázek a odpovědí se seznámíte se všemi podstatnými fakty o Českém krasu, a to jak z hlediska jednotlivých složek životního prostředí (geologie, voda, atd.), tak z hlediska vlivu člověka na krajinu a jeho zdejší existence.

Dále zelená část přináší přehledné informace o přírodních a historických zajímavostech v CHKO Český kras a o příležitostech pro všechny formy turistiky. V závěru zelené části jsou uvedena pravidla pro návštěvníky CHKO Český kras.

V druhé - bílé - části publikace jsou uvedeny aktuální kontakty na důležité instituce, organizace a firmy působící v regionu nebo vykonávající v regionu veřejnou správu. Adresář je rozdělen do jednotlivých tematických kategorií (obecní úřady, školy, zdravotnictví, ochrana přírody, atd.)

Cílem publikace je přispět k informovanosti a osvětě obyvatel a návštěvníků Českého krasu zejména v oblasti ochrany životního prostředí a poskytnout ucelený soubor užitečných kontaktů pro každodenní použití v domácnostech, na úřadech, ve školách i v informačních střediscích.

Publikaci vydala Agentura Koniklec, občanské sdružení pro lidská práva a životní prostředí, která od r. 1998 spolupracuje se Správou CHKO Český kras. Vydání publikace podpořil Státní fond pro životní prostředí ČR.

Přejeme uživatelům aktualizovaných "Zelených stránek", aby se naše příručka stala jejich praktickým pomocníkem a zdrojem poučení.

Za vydavatele

Miroslav Lupač, Mgr. Michael Pondělíček

leden 2005

Poznámka: aktualizace části údajů obsažených v publikaci probíhala v polovině roku 2004. Změny v ojedinělých případech vyhrazeny. Informace o nich uvítáme na adrese vydavatele (viz tiráž na konci bílé části).

OBSAH

I. O Českém krasu v 50 otázkách a odpovědích	
I.1 Základní informace o CHKO Český kras	9
I.2 Podrobně o Českém krasu	14
II. Stručný průvodce po pozoruhodnostech Českého krasu	28
III. Rekreace a turistika v Českém krasu	37
IV. Pravidla pro návštěvníky CHKO Český kras	40
V. Praktický adresář	41

KAPITOLA PRVNÍ

ČESKÝ KRAS V 50 OTÁZKÁCH A ODPOVĚDÍCH

ZÁKLADNÍ INFORMACE O CHKO ČESKÝ KRAS

Chráněná krajinná oblast Český kras (CHKO) byla vyhlášena výnosem tehdejšího Ministerstva kultury č.j. 4947/72-II/2 ze dne 12.4.1972. Zaujímá výměru 128,23 km² a rozprostírá se mezi jihozápadním okrajem Prahy a Berounem. Posláním CHKO Český kras je ochrana všech hodnot krajiny, jejího vzhledu, typických znaků i přírodních zdrojů a vytváření vyváženého životního prostředí. V CHKO Český kras tudíž chráníme:

- krajinu a krajinný ráz,
- geologické prostředí a paleontologické památky,
- dochované přírodní a přírodě blízké prostředí,
- rostlinná a živočišná společenstva včetně vzácných druhů a jejich biotopů.

1. Jaké území spadá do CHKO a jak jsou označeny její hranice?

Území CHKO Český kras zahrnuje 41 katastrálních území nebo jejich částí, spadá sem 37 obcí včetně 2 městských částí. Katastrální území, která jsou celá součástí CHKO Český kras (v závorce název obce, která toto k.ú. spravuje, uveden. jen pokud se liší): Hostím (Beroun), Svatý Jan pod Skalou, Srbsko, Poučnick (Karlštejn), Budňany (Karlštejn), Mořinka, Třebotov, Vinařice, Korno, Měňany, Tobolka (Měňany).

Katastrální území, která jsou zčásti součástí CHKO Český kras (v závorce název obce, která toto k.ú. spravuje, uveden. jen pokud se liší) : Beroun, Vráž, Loděnice, Bubovice, Kozolupy (Vysoký Újezd), Mořina, Trněný Újezd (Mořina), Hlásná Třebaň, Lety, Karlík, Dobřichovice, Roblín, Vonoklasy, Třebotov, Černošice, Radotín (městská část Prahy s vlastním úřadem), Zadní Kopanina (součást městské části Prahy-Řeporyje s vlastním úřadem), Kosoř, Choteč, Chýnice, Zadní Třebaň, Liteň, Běleč (Liteň), Nesvačily, Všeradice, Bykoš, Suchomasty, Tmaň, Koněprusy, Tetín. CHKO Český kras je v terénu označena tabulemi s velkými státními znaky na přístupových cestách a jiných význačných místech.

2. Co jsou to zóny ochrany přírody?

Území CHKO Český kras je rozčleněno do čtyř zón odstupňované ochrany přírody s tím, že do první zóny jsou zařazena území nejcennější s nejpřísnější ochranou. 1. zóna zaujímá 26 % plochy CHKO, 2. zóna 29 %, 3. zóna 41 % a 4. zóna 4 %. Ochranné podmínky podle jednotlivých zón upravuje zákon.

3. Co jsou to maloplošná chráněná území a jaká se zde nacházejí?

Veřejnost občas zaměňuje pojmy "chráněná krajinná oblast" (což je v případě CHKO Český kras území zhruba od Prahy po Beroun) a "národní přírodní rezervace" (nebo jiné maloplošné kategorie), což jsou území daleko menší a vzhledem k CHKO mají specifické, obvykle ještě přísnější ochranné podmínky, upravené zákonem.

Na území CHKO Český kras je vyhlášeno celkem 19 maloplošných zvláště chráněných území (v závorce výměra a rok vyhlášení) :

Národní přírodní rezervace : NPR Karlštejn (1546,99 ha, 1955), NPR Koda (463,64 ha, 1952).

Národní přírodní památky: NPP Zlatý kůň (37,05 ha, 1972), NPP Kotýz (28,85 ha, 1986), NPP Klonk (8,91 ha, 1977), NPP Černá rokle (13,25 ha, 1970).

Přírodní rezervace : PR Voškov (29,88 ha, 1972), PR Karlické údolí (214,11 ha, 1972), PR Radotínské údolí (104,07 ha, 1975), PR Kobyla (20,48 ha, 1999), PR Klapice (16,17 ha, 1988), PR Staňkovka (44,47 ha, 1988), PR Tetínské skály (18,08 ha, 1974), PR Kulivá hora (22,23 ha, 1972), v současnosti (2005) se připravuje vyhlášení PR Vanovice.

Přírodní památky : PP Lom u Kozolup (2,00 ha, 1981), PP Špičatý vrch (2,80 ha, 1970), PP Zmrzlík (16,35 ha, 1988), PP Hvižďalka (1,31 ha, 1988), PP Krásná stráž (20,20 ha, 2003).

Přechodně chráněné plochy : PCHP Syslí louky u Loděnic, speciálně vyhlášená na ochranu biotopu kriticky ohroženého sýsla obecného, připravuje se vyhlášení PCHP Louky u Loděnic na ochranu evropsky chráněného modráska bahenního.

Z těchto výše vyjmenovaných maloplošných území je nejvýznamnější NPR Karlštejn, jejíž hodnoty jsou oceněny Diplomem Rady Evropy, který byl tomuto zvláště chráněnému území udělen v roce 1999.

Maloplošná chráněná území jsou v terénu vyznačena jednak velkými (kategorie národní) nebo malými státními znaky, jednak dvěma rovnoběžnými červenými pruhy na stromech, skalách nebo jiných stabilních místech podél hranic těchto území. Podrobné informace o maloplošných chráněných územích lze získat na Správě CHKO Český kras.

4. Jaké v CHKO Český kras najdeme památné stromy?

Památné stromy jsou mimořádně významné stromy nebo jejich skupiny chráněné zákonem. Stromy jsou mimořádné především svým věkem. V Českém krasu se jedná o duby a lípy. Celkem jich zde najdeme osm.

Dub letní Bubovice, stáří 220 let, výška 20 m, obvod kmene 366 cm. Údajně byl vysazen na počest zrušení nevolnictví Josefem II. v r. 1781.

Dub letní nad Karlštejnem zvaný dub Sedmi bratří, srostlé 2 kmeny, stáří 350 let, výška 16 m, obvod 490 cm. Podle pověsti se pod tímto dubem dělilo o kořist sedm bratří loupežníků.

Lípa malolistá u Budňan, stáří 100 let, obvod kmene 230 cm, výška 12 m. Významná krajinná dominanta u kapličky při polní cestě z Budňan do Hlásné Třebaně.

Dub letní Měňany, stáří 250 let, obvod 371 cm, výška 20 m. Roste na hrázi rybníka u bývalého mlýna nad obcí Měňany.

Lípa malolistá, skupina dvou stromů v Mořině u kostela (třetí strom se zřítíl v r. 2001 a byl odstraněn), stáří 220 a 100 let, obvod kmene 466 a 231 cm, výška 20 a 7 m.

Dub letní u Suchomast, stáří 260 let, obvod kmene 420 cm, výška 20 m.

Dub letní u Vonoklas, stáří 400 let, obvod kmene 514 cm, výška 14 m. Nejstarší strom v Českém krasu, doklad o možném věku tohoto druhu ve zdejších podmínkách, patrně v minulosti hraniční strom mezi dvěma panstvími. Podle pověsti prý v jeho větvích odpočíval karlíštejnský havran, který nosil zprávy z Karlštejna na královský hrad v Praze.

5. Co jsou územní systémy ekologické stability krajiny (ÚSES)?

Cílem ÚSES je vytvářet ekologickou kostru krajiny a umožnit plnohodnotné rozmnožování a údržbu populací volně žijících druhů živočichů a planě rostoucích rostlin včetně jejich migrace v krajině.

Systém ÚSES je tvořen biocentry a biokoridory, které tato biocentra spojují. Existuje na třech úrovních - nadregionální, regionální a lokální. Prvky ÚSES jsou zapracovávány do územních plánů. CHKO Český kras má vymezen komplexní systém ÚSES pro celé své území, který byl projednán se všemi obcemi a je zakreslen do katastrálních a topografických map, uložených na SCHKO.

6. Jakými zákony se řídí ochrana přírody v CHKO?

Základním zákonem, kterým se řídí ochrana přírody je zákon č. 114/1992Sb. ve znění dalších předpisů a novely 218/2004 Sb.. Prováděcím předpisem k tomuto zákonu je vyhláška MŽP ČR č. 395/1992 Sb., která obsahuje seznamy zvláště chráněných druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů.

7. Jaké jsou pravomoci Správy CHKO Český kras?

Správa CHKO Český kras se sídlem v Karlštejně je orgánem vykonávajícím státní správu v ochraně přírody a krajiny na území CHKO Český kras.

Správa CHKO (SCHKO) ve svém územním obvodu:

- vydává souhlasy k umístování a povolování staveb a k dalším činnostem dle příslušných ustanovení včetně ochrany krajinného rázu,
- vydává výjimky z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů (v případě kriticky a silně ohrožených druhů vykonává tuto pravomoc i mimo CHKO ve stanoveném územním obvodu),
- registruje rostliny a živočichy mezinárodně chráněné úmluvou CITES v kulturách či chovu,
- stanovuje podmínky nebo zakazuje činnosti, kterými by mohlo dojít k ohrožení zájmů ochrany přírody,
- ukládá pokuty a nápravná opatření v případech nedodržení zákona,
- provádí ochranu volně žijících ptáků a stanovuje odchylné podmínky v této ochraně,
- vede evidence zvláště chráněných území, přechodně chráněných ploch a zonace území CHKO Český kras.

SCHKO vymezuje a hodnotí systém ÚSES mimo kategorii nadregionální, vydává stanoviska a vykonává další úkony v souvislosti s celoevropským systémem Natura 2000. SCHKO pečuje o značení CHKO a maloplošných chráněných území a o památné stromy. Zajišťuje trvalou speciální péči ve zvláště chráněných územích a při ochraně zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, při revitalizaci říčních systémů, v lesích zvláštního určení a v rámci péče o krajinu (kosení neproduktivních luk, péče o mokřady a tůň). Vedle činnosti ve státní správě SCHKO plní rovněž úlohu odborné organizace ochrany přírody a je metodickým a odvolacím orgánem pro orgány obcí ve svém územním obvodu.

8. Jaké jsou pravomoci obecních úřadů z hlediska ochrany přírody v CHKO?

Obecní úřady jsou orgány ochrany přírody příslušné k povolení kácení dřevin podle katastrů, kde má být kácení prováděno.

Obce s rozšířenou pravomocí (Beroun, Černošice) nevykonávají na území CHKO Český kras státní správu ochrany přírody ani nejsou vzhledem k SCHKO orgány metodickými, odvolacími či kontrolními. Vykonávají činnost stavebních úřadů (stavební zákon), speciálních stavebních úřadů (silnice a jiné dopravní stavby), vodoprávních úřadů (vodní zákon), ochranu ovzduší (zákon o ovzduší) a odpadové hospodářství (zákon o odpadech). Mimo území CHKO vykonávají státní správu v ochraně přírody mimo výjimky z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů.

9. Jak se na veřejné správě podílí ostatní instituce?

Krajský úřad rovněž nevykonává na území CHKO Český kras státní správu ochrany přírody ani není vzhledem k SCHKO orgánem metodickým, odvolacím či kontrolním. Mimo CHKO je oprávněn povolovat výjimky z ochranných podmínek ohrožených druhů, u druhů kriticky nebo silně ohrožených má tuto pravomoc SCHKO. Rozdělení pravomocí mezi obce s rozšířenou pravomocí a krajské úřady mimo území CHKO je dáno zněním zákona.

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) není správním orgánem. Je pověřena vedením ústředního seznamu zvláště chráněných území. Je odbornou organizací ochrany přírody a vykonává právo hospodaření na některých pozemcích v majetku státu na území CHKO.

Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP) je orgánem ochrany přírody převážně s kontrolní funkcí a je rovněž oprávněna k udělení pokut a k uložení nápravných opatření.

Ministerstvo životního prostředí ČR (MŽP ČR) je orgánem správním, koncepčním, metodickým a kontrolním. MŽP ČR uděluje souhlasy k činnostem v národních přírodních rezervacích, národních přírodních památkách a v jejich ochranných pásmech, vymezuje a hodnotí nadregionální biocentra a biokoridory systému ÚSES. Pro SCHKO je MŽP ČR orgánem vyššího stupně a rovněž orgánem odvolacím.

Vláda ČR je oprávněna k povolení výjimek z ochranných podmínek maloplošných chráněných území a z ochranných podmínek v celé CHKO a v její 1. a 2. zóně.

10. Jakou formou se do rozhodovacích procesů v CHKO může zapojit veřejnost?

Občanská sdružení, která mají registraci Ministerstva vnitra ČR a jejichž hlavní náplní činnosti je ochrana přírody a krajiny, mají v případech stanovených zákonem právo účastnit se správních řízení, která se ochrany přírody týkají. Toto právo se však nevztahuje na řízení o přestupcích a o protiprávním jednání fyzických a právnických osob. Občanská sdružení mají právo se u orgánů ochrany přírody včetně SCHKO přihlásit a specifikovat, o zahájení kterých řízení nebo o jakých projednávaných záměrech si přejí být informováni. Pokud se do zahájeného řízení přihlásí do 8 dnů od obdržení příslušného oznámení, mají v tomto řízení postavení jeho plnoprávného účastníka včetně práva na odvolání se proti rozhodnutí.

Občanská sdružení jsou dobrovolné nestátní organizace, které samy nevykonávají státní správu ani nemají žádné státem svěřené pravomoci. Nelze je proto zaměňovat či ztotožňovat se SCHKO nebo s dalšími orgány ochrany přírody, jak se často děje. Občanská sdružení mohou vykonávat placené činnosti či mohou být držiteli majetku, nájemci pozemků, příjemci státních podpor či grantů. V rámci CHKO Český kras bylo ke konci roku 2004 na SCHKO registrováno 8 nevládních organizací se zájmem o informace a účast ve správních řízeních.

2. PODROBNĚ O ČESKÉM KRASU

11. Jaké je v Českém krasu podnebí?

Současné podnebí Českého krasu je v jeho západní části, tvořící většinu jeho rozlohy, suché a mírně teplé (průměrná roční teplota 8-9 °C), s dlouhým, suchým a teplým létem a s krátkou, mírně teplou a suchou zimou s krátkým trváním sněhové pokrývky. Východní část (směrem ku Praze) patří již do klimatické oblasti teplé, je sušší a na jaře a na podzim o něco teplejší než část západní. V Českém krasu převládají větry západní, jihozápadní či severozápadní.

12. Jaké je geologické složení Českého krasu?

Český kras je krajem mimořádné geologické a paleontologické hodnoty. Tvoří jádro rozsáhlejšího geologicky a paleontologicky mimořádně významného území nazvaného Barrandien podle světově proslulého paleontologického badatele Joachima Barranda (1779-1883), který zde vykonal podstatnou část své průkopnické vědecké práce. Popsal odtud několik tisíc druhů zkamenělin.

Základními hominami Českého krasu jsou vápence silurského a spodně devonského stáří. V Českém krasu nebyl na rozhraní siluru a devonu přerušen sedimentační proces v tehdejších mělkých přibřežních mořích lemovaných řadou menších ostrovů. V lokalitě Klouk u Suchomast, která je chráněna jako národní přírodní památka, proto byl v roce 1972 ustanoven celosvětově platný stratigrafický profil, na kterém je tato hranice určena na základě obsahu vápčích zkamenělin.

Vedle vápenců tvoří významnou část geologického podloží různorodá břidličnatá ordovická 500 milionů let stará souvrství. Místy se vyskytují bazaltové vyvěřeliny vzniklé podmořskou sopečnou činností (např. hřbet nad údolím Kačáku nad osadou Sedlec nebo okolí dnešní Lištice a odkryvy nad berounským nádražím). Berounku lemují šterkopískové terasy. Zajímavými útvary jsou čtvrtohorní travertiny, nejnámější se nachází ve Svatém Janu pod Skalou. Jejich usazování probíhá dodnes (např. Bubovické vodopády, údolí Kodského potoka nebo veřejnosti nepřístupná Císařská rokle). Zachovány (často propadnutím do starších jeskynních prostor) zůstaly rovněž křídové a třetihorní denudační relikt, které v geologické minulosti překrývaly na území Českého krasu prvohorní hominy.

13. Jaké paleontologické nálezy proslavily Český kras?

Z paleontologického hlediska patří Český kras mezi nejvýznamnější a nejlépe prozkoumaná naleziště zkamenělin na světě, vydávající svědectví o životě v prvohorních mořích a přibřežní zóně. Nalézáme zde zkameněliny trilobitů, ramenonožců, graptolitů, lilijic, v okolí Kosoře (NPP Černá rokle) též rybovitých obratlovců. Cenné jsou nálezy zkamenělin devonských cévnatých rostlin z okolí osady Hostím u Berouna, svědčící o pronikání prvohorní vegetace z moří na souše. Dalšími mimořádně cennými paleontologickými lokalitami, na kterých lze sledovat vývoj živých organismů ve starších prvohorách od ordoviku až po devon, jsou Zlatý kůň s okolím, kde bylo nalezeno přes 500 druhů zkamenělin devonského stáří, Lom u Kozolup, Špičatý vrch, Radotínské údolí a Budňanská skála.

14. Jak vznikly krasové vápence?

Vápence se vytvořily usazováním zbytků odumřelých organismů v teplých (tehdy tropických) silurských a devonských mořích. Jejich stáří je 420 až 360 milionů let. V mladších prvohorách (karbon, perm) a po většinu druhohor (trias, jura) byl Český kras pevninou, v křídě před 90 miliony lety pak na geologicky krátkou dobu opět dnem mělkého moře, jehož usazeniny byly později na mnoha místech spolu s mladšími sedimenty splaveny do krasových depresí, kde se nacházejí dodnes.

Větší část dnes zachovalých krasových útvarů vznikla v průběhu třetihor, dnešní podobu získaly tyto útvary ve čtvrtohorách (kvartéru), proces jejich formování probíhá i v současnosti.

15. Co jsou krasové jevy a jaké můžeme v Českém krasu vidět?

Krasové jevy jsou vznikaly ve vápencích v průběhu geologických dob působením vody. Mezi krasové jevy patří zejména krasové jeskyně, závrtvy, propasti, nadzemní útvary - skalní mosty a brány, škrapy, dutiny vyplněné vodou nebo sedimenty, propadání vod, vyvěračky a další.

Celková délka známých jeskynních prostor a chodeb v Českém krasu je 15 km. Nejznámější soustavou jsou veřejnosti přístupné Koněpruské jeskyně. Z nadzemních útvarů lze shlédnout Aksamitovu bránu a Jelínkův most na Kotýzu. Jeskyně sv. Ivana ve Svatém Janu pod Skalou, ke které se lze dostat z kostela Narození sv. Jana Křtitele, bývá přístupná u příležitosti církevních svátků. Z dalších, veřejnosti nepřístupných útvarů, jmenujme alespoň jeskynní systém na Chlumu, pravděpodobně propojený se známou Barrandovou jeskyní, propast Arnoldka u Bubovic, která je nejhlubší propastí v Čechách (116 m), jeskyni Martinu na Kodě, jeskynní systém nad ústím Kačáku, Aragonitovou jeskyni v Císařské rokli, rozsáhlé podzemní bludiště chodeb o délce 1800 m u Srbska s přílehlavým názvem "Vodní ementál" a Podtraťovou jeskyni s propastí o hloubce 60 m a podzemním jezerem.

16. Jak vzniká "kras"?

Mechanismus procesu krasování je následující:

1. Podzemní voda prostupující vápencové skály puklinami, zlomy a jinými poruchami, obsahuje rozpuštěný oxid uhličitý a působí tak na vápence jako slabá kyselina uhličitá.
2. Původně téměř nerozpustný uhličitán vápenatý přechází na mnohem rozpustnější hydrogenuhličitán, který je odnášen.
3. Výsledkem tohoto procesu je rozšiřování původních trhlin, vznik dutin, závrtů, komínů, chodeb, jeskyní a dóků. Uvedený proces je velmi pomalý, trvá miliony let.

Na rozdíl od menší Punkvy v Moravském krasu se Berounka zahlubovala mnohem větším tempem, hladina podzemní vody se snižovala rychleji a tato voda proto neměla dost času vytvořit tak rozsáhlé jeskynní systémy, jaké se vyskytují na Moravě. V Českém krasu z tohoto důvodu převažují menší jeskyně, dutiny, závrtvy, které jsou doplněny rozsáhlým a zdaleka ne zcela probádaným labyrintem chodeb a puklin, z větší části zaplněným hlubinnou krasovou vodou.

Krasové dutiny jsou v Českém krasu z více jak 90 % zaplněny sedimenty. Tyto usazeniny jsou pro geologa doslova otevřenou knihou, ze které lze vyčíst celou historii této části zemského povrchu. Sedimenty jsou rozličného geologického stáří (od křídý po starší čtvrtohory) a mají velmi různorodý charakter (mořské usazeniny, písky, jíly i fosilní půdy). Dobře se v nich zachovaly pozůstatky dávných organismů (např. schránky měkkýšů, kosti pravěkých zvířat). Občas zde také byly nalezeny i pozůstatky činnosti pravěkých lidí.

4. Dostane-li se krasová voda na povrch, poklesne tlak oxidu uhličitého, ten se uvolní do vzduchu a v důsledku toho dochází k opačnému jevu - přeměny hydrogenuhličitanu zpět na nerozpustný uhličitan vápenatý a k jeho vysrážení z vody. Na povrchu se tak tvoří známé travertinové povlaky. Pokud na tyto nánosy začnou působit mikroorganismy, řasy nebo cévnaté rostliny, vznikají známé pěnovce.

Velká kupa travertinu se známou jeskyní sv. Ivana, který se vysrážel v průběhu čtvrtohor, se nachází v obci Svatý Jan pod Skalou v sousedství areálu bývalého kláštera. Travertinové a pěnovcové útvary v sobě zanechávají svědectví o klimatických podmínkách doby svého vzniku a jejich výzkum napomáhá odhalovat vývoj podnebí dávné minulosti.

5. K vysrážení uhličitanu vápenatého dochází rovněž v podzemních prostorech, jsou-li zčásti naplněny vzduchem. Zde vznikají povlaky takzvaného sintru, ze kterého se mohou za příznivých okolností vytvořit výzdoby jeskyní, například známé krápníky, jak lze v Českém krasu vidět v Koněpruských jeskyních.

17. Čím jsou zvláštní krasové podzemní vody?

Velká část vody, která se do území dostane v podobě srážek, zmizí v podzemí. Zde se stane součástí hlubinné krasové cirkulace. Předchozí kapitoly popisovaly krasové podzemí jako soustavu dutin. Právě v nich se vyskytují podzemní krasové vody, které se mohou periodicky opět objevovat na povrchu.

Podzemní krasové vody vyvěrají na řadě míst, z nichž některá dosud nejsou přesně lokalizována nebo není zjištěna jejich vydatnost. Největší část krasových vod pravděpodobně vyvěrá přímo do Berounky od Srbska až k jejímu ústí, poslední vyvěračky byly zjištěny až ve dně Vltavy u Branické skály.

Nejznámější krasovou vyvěračkou je pramen Ivanka ve Svatém Janu pod Skalou. Nalezneme ji v otevřené části kostela Narození sv. Jana Křtitele. Vydatnost tohoto pramene činí 20 litrů za vteřinu a je velmi stabilní. Pramen Ivanka sbírá vody z rozsáhlého území vysoko nad levým břehem Kačáku a jeho geologické povodí zasahuje minimálně až do horních partií povodí Karlického potoka, pravděpodobně však ještě dále. Hydraulicky souvisí s krasovým systémem Propadlých vod nad Svatojanskou skálou. Valná část vody setrvává v podzemním rezervoáru, tvořeným systémem puklin a dutin, průměrně dvacet let od okamžiku jejich vsaku. Vydatnost a kvalita pramene Ivanka jsou pravidelně sledovány. Stálé teploty pramene využívá funkční tepelné čerpadlo k vytápění rodinného domu. V okolí Svatého Jana pod Skalou je ještě několik menších a méně stabilních vyvěraček.

Dalšími významnými krasovými vyvěračkami jsou Kodska vyvěračka na území NPR Koda, vyvěračka v Císařské rokli, Měňanská vyvěračka (pramen Stříbrného potoka pod Kobylou) a vyvěračka nad obcí Nesvačily.

18. Jak voda mění krajinu?

Vodní složka v krajině měla v geologické minulosti dominantní podíl na modelaci krajiny v Českém krasu. Výsledkem činnosti především tekoucí vody je současné uspořádání zdejšího terénu. V původně hladké plošině se vytvořila v průběhu třetihor a čtvrtohor četná údolí, kotliny, rokle i kaňony.

Osou Českého krasu je řeka Berounka. Na území CHKO vtéká pod železničním mostem v Berouně a opouští jej pod lávkou v Zadní Třebani.

19. Jaká je historie řeky Berounky?

Málo je známo, že před několika miliony lety tekla Berounka opačným směrem než dnes. Stávající údolí se zahlubovalo v průběhu čtvrtohor, a to poměrně rychle. Pozůstatky tohoto procesu nacházíme v podobě říčních teras patrných na hranách kaňonu podél obou břehů (Tetín, Koda, okolí Litně, Lištice, planiny nad Srbskem), kde v minulosti vzniklo několik pískoven. Tok měl v té době větší spád než nyní, byly zde četné vodopády a peřeje. Od konce poslední doby ledové se koryto zhruba stabilizovalo na současné úrovni. Málo se také ví, že původní kaňon byl o dost hlubší, než je tomu nyní. Mocnost vrstvy nánosů dosahuje v okolí Srbska až 13 metrů pod úroveň dnešního dna řeky. Obdobně je tomu rovněž na Kačáku.

20. Čím je charakteristické údolí Berounky?

Údolí Berounky od Berouna po Karlštejn tvoří kaňon s příkrými svahy nebo skalními srázy. Do tohoto kaňonu jsou zaústěna hluboce zařiznutá pobočná údolí nebo rokle. Na levém břehu směrem od Berouna jsou to postupně Židovská rokle, rokle Žlábek, kaňon Kačáku, údolí Bubovického potoka s jeho nálevkovitým ústím, ve kterém stojí obec Srbsko a údolí Budřanského potoka, se stejnojmennou částí obce Karlštejn, na pravém břehu pak Tetínská, Kodská a Císařská rokle a rokle Krupná se stejnojmennou osadou. V Karlštejně se údolí Berounky rozprostírá nejprve na pravém břehu (osada Poučnick), posléze pak do rozsáhlejší kotliny na levém břehu (obec Hlásná Třebaň), zatímco pravý břeh je sevřen příkrým svahem kopce Voškov. Kaňon Berounky je jednou z hlavních krajinných dominant charakterizujících Český kras.

21. Jak zasáhl do toku Berounky člověk?

Koryto řeky Berounky prošlo v posledních zhruba sto letech řadou úprav. Okolo roku 1910 byla jako reakce na katastrofální povodeň v r. 1890 provedena regulace toku. Koryto bylo na několika místech přeloženo. Největší zásahy byly provedeny pod Tetínem v lokalitě dosud zvané "Na ostrově" (tento ostrov byl zrušen a koryto napřímeno) a v Srbsku. Nad obcí Srbsko bylo údolí rozšířeno odtěžením na svou dobu úctyhodného milionu "kubiků" kamene. Břehy byly opatřeny kamennou dlažbou vyskládanou nasucho. Později byl vybudován karlíštejnský jez, který byl využíván k pohonu Klučického mlýna, posléze malé vodní elektrárny. Vzduťm za tímto jezem vznikla zdrž, dosahující více jak 1 km proti proudu. Tento jez prošel zásadní rekonstrukcí v roce 1986. Následující jez pod lávkou v Zadní Třebani již není na území CHKO Český kras, ale zasahuje do něj svou zdrží, jejíž vzduť sahá 400 m pod jez karlíštejnský. Další úpravy koryta byly provedeny v 50. letech 20.

století, kdy byl například odstraněn ostrov, který se nacházel nad stávajícím mostem v Karlštejně. Z té doby rovněž pochází výsadba topolů, které lemují břehy dodnes a v současnosti se postupně nahrazují vhodnějšími dřevinami.

22. Kdo "obývá" Berounku?

Tok Berounky je navzdory výše uvedeným zásahům v relativně přírodě blízkém stavu. Kamenné opevnění břehů bylo činností velkých vod postupně zazemněno a uchytily se na něm vlhkomilné dřeviny. V poslední době se na postupně přirozené revitalizaci toku podílely povodně v letech 1981, 1986, ledová povodeň 1987 a zejména velká povodeň z roku 2002. Ve dně toků a podél vypuklých částí břehů se usadily šterkopisky i jemnější materiály, které za nižších stavů vody vystupují z vody nebo se zde tvoří tůňky. Na těchto útvarech zvaných "jesepy" nacházíme specifické vegetační formace a jsou zde lokalizovány biotopy na vodu vázaných chráněných živočichů (silně ohrožená užovka podplamatá, obojživelníci). Zejména v zimním období slouží jesepy jako biotop více jak 20 druhům ptáků (labuť velká, ostralka štíhlá, morčák velký, hohol severní, polák velký, polák chocholačka, kachna divoká, potápka rudokrká, potápka malá, volavka popelavá, vodouš kropenatý, pisík obecný, kormorán velký, racek chechtavý, racek bouřní a další). Na dně řeky žije kriticky ohrožený velevrub malířský, který patří mezi měkkýše (mlže). Hluboké tůně, vymleté činností řeky podél vydutých částí břehů, jsou úkrytem pro četné druhy ryb.

Správa CHKO Český kras věnuje velkou péči ochraně přirozených útvarů v korytě řeky a usiluje o její postupnou revitalizaci.

23. Jaké jsou hlavní levostranné přítoky Berounky?

Nejvýznamnějším malým tokem, který protéká CHKO Český kras je Kačák (zvaný též Loděnice či Loděnický potok). Přítéká z nejsušší oblasti ČR, proto se vyznačuje na rozsah svého povodí malým středním průtokem. Na území CHKO Kačák vtéká v obci Loděnice, do NPR Karlštejn nad obcí Svatý Jan pod Skalou a opětovně pod osadou Hostím. Údolí Kačáku na území CHKO Český kras je z přírodního hlediska mimořádně cenné. Tok Kačáku je v přírodě blízkém stavu, se zachovalými meandry, břehy jsou doprovázeny původními druhy dřevin (vrby, olše, duby) a jeho koryto jen minimálně upraveno. Cenné jsou louky podél Kačáku s výskytem vzácných druhů hmyzu (modrásek bahenní) i bočná ramena kanálů a bývalých náhonů, kde se rozmnožuje několik druhů obojživelníků a kde se můžeme setkat též s užovkou obojkovou. Na vlhké louce pod osadou Janská byla vyhloubena v roce 2003 vodní tůň s výsadbou mokřadních dřevin. Za obcí Svatý Jan pod Skalou se údolí zužuje do kaňonu ohraničeného příkrými stěnami Dušičkové stěny a Vysoké stráně. U osady Hostím ústí tento kaňon do malebné kotliny s mokřadními loukami na plochem dně. Další kaňonovité údolí pak pokračuje až k ústí do Berounky u osady Kozel. Kačák je pstruhovou vodou. Ze zvláště chráněných druhů ryb zde byla zjištěna ohrožená vranka obecná.

Bubovický potok má dva prameny nad obcí Bubovice, pod touto obcí vtéká do NPR Karlštejn. Voda se z větší části ztrácí, jak je u menších krasových toků běžné, v kvartémí suti a pravděpodobně též v hlubinném oběhu, takže známé Bubovické vodopády jsou po většinu roku suché nebo jen s malým průtokem. V korytě toku se místy tvoří pěnovce. Údolí Bubovického potoka na území NPR Karlštejn s osobitou květenou a s výskytem zvláště

chráněných druhů živočichů patří mezi nejcennější lokality v Českém krasu. Potok ústí do Berounky v obci Srbsko, zde je však jeho koryto převážně zcela bez vody.

Budňanský potok sbírá vodu v kotlině, kde dnes stojí obec Mořina. Sevřeným údolím obtéká hrad Karlštejn, který z něj býval zásobován vodou pomocí bočné štolý napojené na hradní studni, která tak fungovala jako cisterna. Pod hradem vtéká potok do osady Budňany a zčásti se ztrácí v podloží. Komunální znečištění Budňanského potoka je stále velkým problémem.

Karlický potok pramení u Vysokého Újezda, do CHKO vtéká pod silnicí Mořina - Kuchař a opouští je nad obcí Karlík. Zatímco horní partie povodí má tvar obráceného listu a převládá zde zemědělská půda, v dolní části se údolí postupně ostře zařezává, svahy jsou zalesněny, v údolní nivě se nacházejí louky. Karlické údolí je tradiční rekreační a trampskou oblastí s četnými chatami, jejichž uživatelé však bohužel lokálně zasáhli do jinak přírodě blízkého koryta toku. Zalesněné svahy jsou vyhlášeny jako přírodní rezervace. Nad Karlíkem se údolí nálevkovitě otevírá. Pod Karlíkem potok přechází do široké nivy Berounky, do které v Dobřichovicích ústí. Karlický potok je málo vodný, protože část vod z horní části povodí odtéká podzemními cestami do pramene Ivanka ve Svatém Janu pod Skalou. Ve dně Karlického potoka, zejména jeho bezejmenného přítoku u osady Dolní Roblín, se místy usazují pěnovce.

Švarcava pramení u osady Kuchař, do CHKO Český kras vtéká nad rybníkem Franta u Roblína a vytéká na kraji Černošic, kde se posléze vlévá do Berounky. Na území CHKO protéká Švarcava širokým údolím, na jehož levé straně se na příkré stráni nachází PR Kulivá hora. Na území CHKO se nacházejí 2 rybníky, z nichž níže položený Pekárek byl revitalizován. Další rybník nalezneme v Kuchařku. Tok Švarcavy je značně pozměněn, koryto upraveno a místy i poškozeno. Z tohoto důvodu byla vypracována revitalizační studie, která čeká na finanční prostředky pro realizaci. Kvalita vody ve Švarcavě odpovídá toku s převážně zemědělským povodím s vyššími koncentracemi dusičnanů a negativně se do ní promítá i vliv obcí, zejména většího Třebotova.

Radotínský potok je po Kačáku největším levostranným přítokem Berounky protékajícím CHKO Český kras. Pramení u obce Ptice u Rudné, do CHKO vtéká u Chýnice. Jeho údolí se postupně stále více zařezává. Pod obcí Choteč vtéká do PR Radotínské údolí, kde jeho niva tvoří osu tohoto zvláště chráněného území. Pokračuje pak k osadě Cikánka a odtud do Radotína a k ústí do Berounky. Na toku Radotínského potoka vznikly v minulosti četné mlýny, nejzachovalejší nalezneme pod Chotčí, kde bylo před deseti lety dokonce jako turistická atrakce na krátkou dobu obnoveno mletí mouky. Na území CHKO je koryto Radotínského potoka v přírodě blízkém stavu, úpravy, hlavně mlýnské náhony, se již přirozeně revitalizovaly. V nivě potoka převládají na území CHKO louky, které jsou však mnohde v zanedbaném stavu a na jejich obnovu Správa CHKO Český kras vynakládá nemalé prostředky.

24. A jaké přítoky najdeme na pravém břehu?

Suchomastský potok pramení nad obcí Bykoš na území CHKO v plochem území. Jeho pramen je vyvěračkou krasových vod z jižní části masivu Kobyly. Tok doprovázejí vlhké louky a mokřady v mírně skloněné plošině nad Bykoší odvodněné systematickou drenáží.

V obci Suchomasty se nacházejí dva menší rybníky, třetí rybník je níže po toku u bývalého mlýna pod NPP Klonk. Potok dále protéká areálem vápenky Čertovy schody, nad kterou je koryto upraveno a posléze svedeno do trub. Pod vápenkou pokračuje potok k lokalitě Havlíčkův Mlýn, kde se nacházejí další mokřadní nivní louky pod NPP Kotýz. Pod silnicí od Koněprus potok opouští území CHKO. Na dolním toku Suchomastského potoka je již mimo CHKO vybudována malá údolní nádrž, potok ústí v Králově Dvoře u cementárny do řeky Litavky.

Stříbrný potok pramení pod vrchem Kobyla (Měňanská vyvěračka). Protéká širokým údolím, které je jiného charakteru než ostře zaříznuté rokle a kaňony v jiných částech Českého krasu. Nad obcí Měňany je na tomto potoce malý rybník, který sloužil jako akumulaciční nádrž pro mlýn. Pod Měňany napájí největší rybník v Českém krasu zvaný Obora. Pod Oborou doprovázejí nivu četné mokřadní louky. Této skutečnosti bylo využito k vybudování dvou systémů malých vodních ploch - hloubených tůň, a to nad osadou Vlence (3 tůně) a nad Bělčí (3 tůně) a systém umělých slepých ramen, vše s doprovodnou výsadbou mokřadních druhů dřevin. U osady Běleč byl jako revitalizační akce obnoven rybník. Stříbrný potok je na podmínky Českého krasu poměrně vodný tok se stabilními průtoky. Stříbrný potok se vlévá v Zadní Třebani do většího potoka Svinářského, přítékajícího z pásma Hřebenů, který níže ústí do Berounky.

25. Jaké hlavní typy vegetace najdeme v Českém krasu?

Vegetační pokryv mimo zemědělskou půdu tvoří především lesní listnatá společenstva. Základním původním typem jsou dubohabřiny s příměsí lip, javorů a jeřábů, časté jsou také bučiny. Vodní toky doprovázejí především olše, jasanů a vrby. Z jehličnatých stromů jsou původní jen příměsí borovice lesní a jedle bělokoré. Porosty smrků a borovice černé byly v Českém krasu vysázeny uměle, současnou snahou je jejich postupná náhrada společenstvy z původních druhů dřevin.

Dalším vegetačním typem jsou lesostepi se zvláště chráněným dubem pýřitým, který je doplněn jeřáby mukem či břekem (případně endemickým jeřábem krasovým), zvláště chráněným dřínem obecným, svídou krvavou, hlohy a dalšími dřevinami, které přecházejí do travinných stepních společenstev s velmi zajímavou a pestrou bylinnou vegetací (Kodská stěna, Komárkova step, Doutnáč, Velká hora, okraje skal nad Berounkou, vrchol Zlatého koně, Kotýz, okraje Císařské rokle či Radotínského údolí a řada dalších). Tato společenstva jsou v posledních desetiletích ohrožena jasanem a nepůvodním akátem, které se šíří mimo jiné pravděpodobně v důsledku zvýšeného přísunu dusíku z ovzduší.

26. Jaký význam mají v Českém krasu lesy?

Lesní porosty v Českém krasu jsou pravděpodobně jedinými rozsáhlými opadavými lesy na vápencích v Čechách. Celková souvislá plocha opadavých lesů je výjimečná i v evropském měřítku. Lesy zaujímají v Českém krasu 38 % jeho plošné výměry. Jsou důležitým prvkem tvorby krajiny a krajinného rázu celé oblasti a současně biotopem řady vzácných rostlin a živočichů. Do lesních komplexů je soustředěna většina prvků ÚSES. V mnoha případech jsou lesní společenstva hlavním nebo jedním z hlavních předmětů ochrany v 1. a 2. zóně odstupňované ochrany přírody.

Cílem práce SCHKO v lesích je jejich postupná přeměna s návratem k původní druhové skladbě a k přirozeným lesním společenstvům. Postupně mají být odtěženy nepůvodní smrk či borovice černá, snížen má být podíl modřínu opadavého. Za tímto účelem vynaložil stát na území CHKO formou dotací v posledních letech několik milionů korun.

27. Existují v Českém krasu mokřadní společenstva?

Mokřadní společenstva tvoří plošně jen malý zlomek CHKO Český kras, jejich krajinnotvorný význam je však nesporný. V posledních několika letech byly v Českém krasu investovány nemalé prostředky právě na obnovu mokřadů (Běleč, Vlence u Litně, Tetín, Janská).

28. Jaké vzácné druhy rostlin najdeme v Českém krasu?

Na území CHKO Český kras je známo více jak 50 druhů zvláště chráněných rostlin. Pravou perlou Českého krasu je kriticky ohrožený včelník rakouský, který roste na několika lokalitách skalních stepí. Tato rostlina je vzácností v celé Evropě. Další mimořádnou vzácností je zvonovec liliovitý, který se zde vyskytuje jen v několika desítkách exemplářů. Vzácnými rostlinami, které stojí za zmínku, jsou druhy z čeledi vstavačovitých neboli orchideje (vstavač nachový, prstnatec bezový, okrotice červená, korállice trojklanná a mnohé další). Z dalších druhů jmenujme alespoň koniklec luční český, hlaváček jarní, orlíček obecný, lýkovec vonný a mnoho jiných. Na severně orientovaných skalních srážech (např. Tetínské skály) se zachovaly fragmenty květeny stepních společenstev z konce poslední doby ledové (hvozdík sivý). Jediným endemitem (druhem vyskytujícím se pouze zde) je jeřáb krasový (*Sorbus eximia*)

Český kras je významný rovněž výskytem 337 druhů mechorostů a velkého množství druhů hub včetně u nás velmi vzácných lanýžů, ohrožených druhů hříbu královského, hříbu Fechtnerova či hříbu satanu.

29. Jací vzácní bezobratlí živočichové obývají Český kras?

Český kras je mimořádně bohatý na výskyt bezobratlých druhů, jejichž počet není ještě zdaleka definitivní a odhaduje se na 4.000. Nejprobadanější jsou motýli (cca 1800 druhů), dobře poznána je malakofauna (měkkýši: plži a mlži), v současnosti je věnována pozornost arachnofauně (pavouci) a některým dalším skupinám hmyzu, zejména broukům. Ze zvláště chráněných druhů je třeba jmenovat na duby vázaného roháče obecného, na stepích žijícího ploskoroha pestrého, půvabné motýly otakárky ovocného i fenyklového, vymírajícího okáče skalního či modráška bahenního chráněného podle norem EU.

30. Jaké chráněné druhy obojživelníků a plazů zde najdeme?

Na mokřadní společenstva jsou vázány zvláště chráněné druhy obojživelníků (skokan štíhlý a skřehotavý, ropucha obecná a zelená, čolek obecný, vzácně i čolek velký, mlok skvrnitý). Z plazů je třeba jmenovat užovky podplamatou, hladkou a obojkovou, ještěrku obecnou, slepýše křehkého. Na jedné lokalitě se vyskytuje dokonce kriticky ohrožená ještěrka zelená. V Českém krasu se nevyskytuje zmije obecná, pouze výjimečně se mohou v blízkosti Berounky objevit jedinci zanesení sem při povodních z Křivoklátska, kteří však dlouhodobě nepřežívají a nemnoží se.

31. Které vzácné druhy ptáků se zde vyskytují?

Ptactvo Českého krasu je druhově neobyčejně bohaté, hnízdí zde 125 druhů, dalších asi 50 druhů se zde vyskytuje při přelettech nebo přezimování. Z hnízdících chráněných druhů jmenujme alespoň pěnici vlašskou, výra velkého, datla černého, včelojeda lesního, holuba doupňáka, křepelku polní, dudka chocholatého, bělořita šedého či kavku obecnou.

32. Jací savci zde žijí?

Ze savců mají na český kras nejužší vazby různé druhy netopýrů a vrápenců, protože v přirozených i umělých podzemních prostorách nacházejí svá zimoviště. Velkou vzácností je původní populace sysla obecného u Loděnic. Ze šelem zde žije například jezevec lesní, liška obecná či kuna skalní, z vzácnějších druhů tchoř světlý a tmavý. V poslední době se značně rozšířilo divoké prase, z nepůvodních druhů se vyskytuje daněk skvrnitý, muflon, asijský psík mývalovitý, podél řeky se šíří norek americký. V Českém krasu se sporadicky vyskytuje jelen evropský.

33. Kde jsou počátky osídlení Českého krasu a jak se vyvíjelo do starověku?

Český kras byl člověkem osídlen již hluboko ve starší době kamenné. Nejstarší doklady (nástroje) o našich dávných předchůdcích jsou staré 1,5 milionu let a byly nalezeny těsně za hranicí CHKO v Berouně-Závodí při výkopových pracích na stavbě dálnice. Větší počet nálezů stop po člověku neandrtálském jsou staré 250 až 40 tisíc let (u Tmaně, Chlupáčova sluj u Koněprus, jeskyně Ve vratech na Kotýzu, Turské maštale pod Tetínem, Sloupová jeskyně u Srbska, jeskyně Na průchodě u Svatého Jana pod Skalou). Mladšího stáří (10 až 40 tisíc let) jsou nálezy na Zlatém koni, a to ostatků dospělé ženy, patrně pozůstatky pohřbu, a kamenných nástrojů v jeskyních. V Českém krasu, o jehož osídlení v paleolitu i v pozdějších dobách byl zájem pro dostatek jeskyní a dutin, byla učiněna řada dalších nálezů stáří od 10 tisíc let po konec doby kamenné. Cenný je nález kostry dospělého muže na vrchu Bacín u Vinařic, kde patrně stála před zhruba 8 tisíci lety pravěká svatyně. Zde bylo učiněno více podobných nálezů, což svědčí o kultovním významu tohoto místa.

Nálezy z doby mladší doby kamenné a následujících dob (eneolit, doba bronzová, a železná) dokazují, že krajina byla již osídlena zemědělskými osadníky, i když se zdá, že hustota osídlení kolísala. Z období let 1300-600 př. n.l. (pozdní doba bronzová a starší doba železná) pocházejí hradiště u Tetína (podrobněji uvedeny dále), u Hostími nad lomem Alkazar, u Svatého Jana pod Skalou, nad Tomáškovým lomem u Korna či na Kotýzu (viz dále) nebo neopevněná sídliště knovízské kultury u Koněprus, Všeradice či Korna. V době keltské a germánské bylo území Českého krasu na rozdíl od okolní krajiny podle současných znalostí osídleno řídko, i když překvapivé objevy nejsou vyloučeny ani v tomto směru.

34. Jak pokračovalo osídlování území od středověku po současnost?

Hustota osídlení Českého krasu vzrostla v 7. až 9. století. Po příchodu Slovanů byla obnovena původní pravěká hradiště u Tetína a u Hostími, slovanská sídliště a pohřebiště jsou doložena např. z Vlenců, Bělče či dnešního Karlštejna. Zajímavé je, že vrch Bacín měl kultovní význam i pro předkřesťanské Slované.

V raném středověku byl správním a duchovním centrem oblasti knížecí hrad Tetín (viz dále). Ve středověku pak má počátek většina zdejších obcí a sídlišť. Významným krokem bylo založení hradu Karlštejna v roce 1348 (viz dále), který svým významem daleko přesáhl nejen hranice Českého krasu, ale i celého království a na dlouhou dobu se stal hlavním centrem širokého okolí. K úpadku regionu došlo v důsledku husitských válek a později i války třicetileté. Z konce 17. a první poloviny 18. století pochází řada barokních staveb jak církevních tak i světských, zejména venkovských statků. Na konci 18. století proběhla na karlštejnském panství takzvaná raabizace, čili pronájem panské půdy sedlákům a náhrada robotních povinností peněžní rentou. Rozvoj venkovských sídel nastal v několika etapách po josefinských reformách (1781) a po revoluci v roce 1848, která znamenala zrušení robotních povinností. Z 2. poloviny 19. století pochází stavba železnice. Na konci 19. století se začala rychle rozvíjet těžba vápence, která se výrazně podepsala na dnešním krajinném rázu celého Českého krasu. Stávající silniční síť byla zhruba dokončena za první republiky. O vlivu období socialismu a postkomunistické éry bude ještě zmínka v dalším textu.

35. Jak se vyvíjela lidská sídla v Českém krasu?

Většina venkovských sídlišť v Českém krasu pochází ze středověku, často vznikala na místech či poblíž míst mnohem starších osad. Stávající ráz venkova v Českém krasu byl utvářen od konce 19. a v průběhu 20. století a zobrazuje dva hlavní způsoby obživy: zemědělství a těžbu vápenců. V první polovině minulého století tak vznikla účelová zástavba vesnických statků a stavení včetně komplexu hospodářských budov a naopak menších domků bez tohoto zázemí, kde bydleli pracovníci v lomech, v blízkosti Berouna (Tetín) či Radotína (Kosoř) též dělníci z průmyslových závodů, v obcích, kde se nacházel velkostatek, též zemědělských dělníků - deputátníků (Bykoš, Liteň, Třebotov). Některé obce si uchovaly výše vedený charakter dodnes, jmenujme na tomto místě Mořinku, Vinařice a Korno.

36. Jaké typické vlastnosti má zástavba sídel Českého krasu?

Venkovská zástavba v Českém krasu se vyznačuje kompaktností a uzavřeností obcí. Rozptýlený charakter zástavby se zde vyskytuje u mlýnů, které vznikaly na vhodných místech u vodních toků. Samoty a malé skupiny domů, typické pro vyšší polohy, se zde nevyskytují a jejich umístování do krajiny je nežádoucí. Na požadavku kompaktnosti a uzavřenosti zástavby Správa CHKO striktně trvá při účasti na územním plánování. Většina venkovských sídlišť má jádro původní zástavby, například okolo kostela či významné budovy (např. statku) a návěs, která je centrem obce. Typickou městskou zástavbu v Českém krasu nenalezneme. Z města Berouna spadá do CHKO jen okrajová část s nemocnicí a několika rodinnými domy bez valné architektonicko-urbanistické hodnoty. Osady Lištice a Hostím jsou již typicky venkovskými sídlišti. Z městských částí Prahy do CHKO spadá Zadní Kopanina, která si uchovala charakter vesnice, a část Radotína s cementárnou a s obytnou a účelovou zástavbou rovněž nevalné architektonické hodnoty. Pouze v případě obce Liteň se v jejím centru můžeme setkat s prvky městské zástavby (domy zde navazují na sebe).

37. Jaký vliv na charakter sídel měla socialistická éra?

Období socialismu se podepsalo na tváři krajiny Českého krasu více než významně. Z této doby pochází jak řadová obytná zástavba (bytovky), která je pro venkovské bydlení naprosto atypická, tak i množství nevhodných staveb rodinných domů, naprosto nerespektujících zásady architektury a poškozující krajinný ráz Českého krasu. Výčet příkladů by byl obsáhlý.

Dalšími socialistickými relikty jsou především velké zemědělské stavby (pozůstatky velkokapacitních zařízení). Některé z těchto objektů jsou dodnes v provozu, jiné změnilo využití, řada z nich byla zcela opuštěna a chátrá.

38. K jakým změnám došlo ve výstavbě po roce 1989?

Po roce 1989 nastalo období konjunktury výstavby rodinných domů. Tlak pochází především z Prahy, protože Pražané si chtějí pořídit vlastní bydlení mimo ruch hlavního města, ale kvůli zaměstnání v jeho bezprostřední blízkosti.

39. Jaká omezení a pravidla vyplývají pro stavebníky ze statutu CHKO?

Úlohou SCHKO je udržet a zkvalitnit krajinný ráz Českého krasu. Tomuto cíli je třeba přizpůsobit vzhled stavby. Pro CHKO Český kras jsou vhodné sedlové střechy s červenou krytinou, domy obdélného půdorysu přízemní nebo s podkrovím, s obdélnými okny. Nevhodné jsou zejména lodžie, rizality, klenutí nad okny a dveřmi, komíny ve štítu. Zcela nepřipustné jsou rovné či pultové střechy. Na tomto místě připomínáme stavebníkům, že k umístění a povolení jakýchkoliv staveb je nutný souhlas Správy CHKO. Z tohoto důvodu SCHKO doporučuje konzultovat zejména vzhled stavby ještě ve stadiu přípravy projektové dokumentace nebo před výběrem katalogového projektu. Stejně tak SCHKO doporučuje konzultaci před případným zakoupením parcely za účelem stavby. Tyto konzultace jsou bezplatné.

40. Jaký vliv měla a má na území Českého krasu průmyslová činnost?

Nejdůležitější průmyslovou činností v Českém krasu, která se zásadním způsobem podepsala a stále podepisuje na tváři tohoto území, je těžba vápence. Vápenec zde byl těžen již ve středověku, například dobývání stavebního kamene na stavbu hradu Karlštejna proběhlo ze značné části v jeho blízkém okolí. Již v 16. století zde bylo páleno vápno v pecích. Větší rozsah těžby pak započal koncem 19. století, a to v souvislosti s rozvojem cukrovarnictví, železářství (Královův Dvůr) a stavebnictví.

41. Kde najdeme činné lomy na vápenec?

V Českém krasu jsou v současnosti tyto aktivní lomy na vápenec: Velkolom Čertovy schody u Tmaně, lom Čeřinka u Bubovic, Kruhový lom u Srbska, a lomy Hvižďalka a Špička v dolní části Radotínského údolí, těsně za hranicí CHKO se pak nachází lom Holý vrch u Trněného Újezda.

42. Kde končí vápenec vytěžený v Českém krasu?

Vápenec je v současnosti využíván jednak k odsiřování elektráren, na výrobu vápna, dále pro stavební účely, některé frakce pak jako surovina k výrobě cementu, v potravinářství a v chemickém průmyslu. Zpracování vytěžené suroviny probíhá v závodech v blízkosti těžby - u Tmaně, u Mořiny a v cementárnách v Radotíně.

43. Kde najdeme opuštěné lomy a stará důlní díla a jaký mají význam?

Opuštěných lomů jsou desítky. Jmenujme alespoň ty nejznámější: Velká Amerika a Mexiko u Mořiny, Malá Amerika, Liščárna, Modlitebna, Jižní kříž, Želva, Paraple a další na území NPR Karlštejn, lom u Kozolup, lom Na Chlumu u Srbska, lom Homolák u Suchomast, lomy Alkazar, Tomáškův lom a Petzoldův lom podél Berounky, lomy pod Zlatým koněm, lom Na Kobyle.

Opuštěné lomy a stará důlní díla v Českém krasu mohou sloužit jako příklady postupné ekologické sukcese rostlinných a živočišných druhů a návratu těchto lokalit do přírodě blízkého stavu. Přímo učebnicové příklady lze nalézt v bývalém Tomáškově lomu, v lomu u Kozolup či v lomu Na Kobyle. Některé bývalé lomy na území NPR Karlštejn již natolik splynuly s okolím, že je mnozí pokládají za přírodní skalní výchozy. Na druhé straně například na vytěžených částech Velkolomu Čertovy schody či na výsypce u Kruhového lomu jsou prováděny záměrné rekultivace s cílem vytvořit zde porost.

44. Co kromě vápence se v Českém krasu těží?

Kromě vápence byl na několika místech těžen jako stavební kámen diabas (okolí Lištice) a písek. Aktivní jsou v současnosti pískovny u Litně a u Kosoře, těžba byla ukončena v pískovnách u Srbska, u Bělče či u Hlásné Třebaně.

45. Jaký dopad má těžba na krajinu?

Důsledky těžby surovin na krajinu, ať již jde o vlastní těžbu, vytěžené lomy nebo odvaly hlušiny, jsou dalekosáhlé a z hlediska lidské společnosti trvalé. Negativní zátěž krajiny po dobu aktivní těžby může být její hlučnost, vibrace či prašnost a dále s těžbou spojené dopravní zatížení okolí. Na druhé straně v průběhu těžby mohou být učiněny i významné objevy dosud neznámých podzemních prostor či nálezy archeologické nebo paleontologické. V průběhu i po ukončení těžby často slouží odkryté profily pro studium geologického vývoje Českého krasu, zejména uspořádání vrstev. Vytěžené prostory se průběhem času stávají stále organičtější součástí krajiny a podílejí se na krajinném rázu Českého krasu.

46. Jaká je historie zemědělské činnosti v Českém krasu?

Zemědělská půda zaujímá 50 % území CHKO Český kras. Již z toho je patrné, že jde o mimořádně důležitý krajinnotvorný činitel. Historie Českého krasu je z velké části historií zemědělství. Prvé osady usedlých rolníků zde datujeme již od mladší doby kamenné. Zemědělské osídlení setrvávalo v různé hustotě až do příchodu Slovanů, kteří Český kras kolonizovali natrvalo. Středověké zemědělství dostalo impuls rozvoje v souvislosti se vznikem

hradu Karlštejna. Po úpadku v důsledku husitských válek a později třicetileté války se nový rozvoj dostavil v první polovině 18. století, ze které se zachovaly obytné i barokní hospodářské stavby nebo jejich části. Po řadě reforem v 17., 18. a 19. století a po postupném oddlužení jednotlivých usedlostí nastal velký rozmach na konci 19. a na počátku 20. století. Z této doby pochází řada dodnes funkčních hospodářských budov. V Českém krasu se v průběhu 19. století objevily nové plodiny a nastala éra střídavého hospodaření. V oblasti v té době prosperovala řada velkých hospodářství i velkostatků. Na druhé straně zde žili kovozezemědělci, kteří si přivydělávali v průmyslu nebo v lomech. K zemědělské výrobě se přidružili i potravinářský průmysl (pivovar v Suchomastech, cukrovar v Berouně). Podél vodních toků fungovala řada vodních mlýnů. Tento trend pokračoval až do 2. světové války.

47. Jak se vyvíjelo zemědělství po 2. světové válce?

Po válce a zejména po roce 1948 nastoupila socializace zemědělství. Zaniklo soukromé hospodaření, na jehož místě byla vytvořena JZD a státní statky. Byly provedeny často velmi necitlivé pozemkové úpravy scelováním pozemků, později rozsáhlá plošná odvodnění, doprovázená výrazným nárůstem vodní eroze ornice. Vznikla řada velkých zemědělských staveb, zpravidla bez jakéhokoliv začlenění do přírody a krajiny. Zemědělské podniky se spojovaly do gigantických celků. Změnila se struktura plodin, rozšířila se silážní kukuřice, takřka zmizely brambory. Živočišná výroba byla zaměřena na produkci mléka, vajec a vepřového masa. Zemědělství bylo plně mechanizováno a bylo dosahováno poměrně vysokých výnosů, ale za cenu velkých nákladů. Po roce 1989 většina zemědělských gigantů zanikla, přežilo pouze zemědělské družstvo v Mořině a Agrodružstvo v Bykoši, která se rozvíjejí i v novém politickém klimatu. K nim se přidružilo několik větších soukromníků (největším z nich je firma Zeman ze Vlenců, následují Velkostatky Tetín a Liteň) a několik desítek středních až drobných podniků. V současnosti pracuje v zemědělství v Českém krasu asi 350 osob.

48. Jaká je současnost místního zemědělství?

Současná zemědělská výroba v CHKO Český kras je poměrně málo intenzivní. Stále přetrvává nepříznivé vysoké procento zornění oblasti (78 %). Pěstuje se především pšenice, ječmen, řepka, silážní kukuřice a víceleté pícniny. Živočišná výroba přechází na chov masného skotu a pomalu se rozšiřuje jeho pastevní odchov. Z úsporných důvodů se snížila spotřeba průmyslových hnojiv a přípravků na ochranu rostlin. Méně je v důsledku propadu živočišné výroby i statkových hnojiv.

Zemědělství je nejen významným krajinnotvorným činitelem, ale má i významný vliv na přírodní a životní prostředí, zejména na vodní složku.

V budoucnosti by se zemědělství v Českém krasu mělo zaměřit na snížení zornění na přijatelných 50 % s pastevním využitím pro skot a ještě více žádoucí ovce. K tomuto účelu začaly sloužit po roce 2004 agroenvironmentální programy, podmíněné rovněž akceptováním zásad správné zemědělské praxe. Část zatravněné půdy bude plnit úlohu jako prvky ÚSES nebo revitalizace říčních systémů.

Rázovitou zvláštností Českého krasu je vinařství, které sahá tradicemi až do 14. století. V současnosti je zde 10 ha vinic, které slouží výzkumné činnosti a jako genová banka.

49. Kudy vedou hlavní dopravní trasy v Českém krasu?

Hlavní dopravní cestou Českého krasu je železniční trať Praha - Plzeň, která prochází CHKO Český kras od nádraží v Zadní Třebani po vjezd na nádraží v Berouně. Trať byla vystavěna v 50. letech 19. století původně jako jednokolejná, později ke konci 19. století byla rozšířena na dvoukolejnou. V současnosti je plně elektrifikována. Při stavbě trati byly odkryty skalní výchozy Tetínských skal, skal u Karlštejnské měnirny či pod Voškovem. Na těchto skalách se v následujícím více jak sto let nenarušeném vývoji ukázalo, jak probíhá jejich postupná ekologická sukcese a návrat do přírodě blízkého stavu. V současnosti jde o biotop řady druhů rostlin včetně zvláště chráněných (lomikámen latnatý či lomikámen růžicovitý). Při letném pohledu ani není poznat, že jde o uměle vzniklé skalní odkryvy. Skály podél trati mají rovněž vysokou krajinářsko-estetickou hodnotu, pomáhají dotvořit kolorit kaňonu Berounky.

Železniční trať projde v následujících desetiletích zásadní rekonstrukcí. Úkolem ochrany přírody je zachovat při tom hodnoty tohoto zajímavého území.

Český kras má velké štěstí, že jím neprochází žádný významnější tah dálkové automobilové dopravy, která se soustředí především na dálnici D 5 na hranici CHKO. Na území CHKO se nachází síť silnic 2. a 3. třídy spojující jednotlivé obce a navazující na uvedenou dálnici.

50. Co to je krajinný ráz?

Krajinný ráz je přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti. O krajinném rázu se hovoří na mnoha místech tohoto textu.

Krajinu Českého krasu tvoří hlavně zemědělská půda, následují lesy, skály a neplodná půda, sídliště, lomy a průmyslové objekty. Na vodní a mokřadní složku připadá poměrně malý podíl - asi 1 % území CHKO.

Krajinný ráz Českého krasu je výsledkem vzájemného působení přírody a lidí. Utvářel se jak geologickými pochody po miliony let, tak činností člověka za poslední tisíciletí, nejintenzivněji však v posledních několika stoletích (zemědělství, pěstování lesů, výstavby sídlišť, těžba v lomech, úpravy toků a další činnosti).

Pro Český kras je zvláštností tvorby krajinného rázu blízkost hlavního města Prahy, která se nejvíce projevuje tlakem na výstavbu sídelních celků expandujícího obyvatelstva pražských sídlišť. Tento činitel se stává v posledních deseti letech významným a z pohledu ochrany krajiny velmi citlivým problémem, jehož řešení lze hledat pouze v účinnějším využívání nástrojů územního plánování.

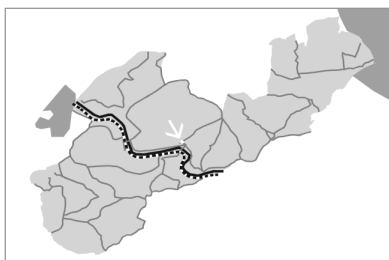
Krajinný ráz Českého krasu je zákonem chráněn před činností, snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umísťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování chráněných území, kulturních dominant, harmonické měřítko a vztahy v krajině. Umístit a povolit stavbu nebo provádět činnost, kterou by mohl být tento krajinný ráz zhoršen nebo změněn, lze jen se souhlasem Správy CHKO Český kras.

KAPITOLA DRUHÁ

STRUČNÝ PRŮVODCE PO POZORUHODNOSTECH ČESKÉHO KRASU

Hrad Karlštejn a podhradí

Náš nejvýznamnější hrad, vystavěn v l. 1348-1357 jako reprezentační sídlo císaře Karla IV., místo pro bezpečné uložení korunovačních klenotů a pokladu Svaté říše římské a jako duchovní centrum. To reprezentuje nejcennější část hradu, kaple sv. Kříže se 132 malbami mistra Teodorika a se stěnami vykládanými téměř 3000 polodrahokamy. Hrad plnil také roli správního centra (karlštejnské purkrabství).

Přístupová cesta k hradu tehdy vedla od obce Mořina, teprve od 2. poloviny 15. století byl otevřen přístup k hradu jako dnes přes osadu Budňany. O dobytí hradu marně usilovali v r. 1422 husitští pražané. Za stavovského povstání (1618-1620) byl hrad obsazen posádkou najatou anglickým králem Jakubem I. V 16. století byl zejména za vlády císaře Rudolfa II. renesančně přebudován (architekt Ulrico Aostalli de Sala). V 19. století navštívili hrad Karel Hynek Mácha a později Jan Neruda, jehož podpis byl nalezen na stěně hradní kaple. Hrad byl tehdy ve značně zchátralém stavu, dokonce sloužil jako zdroj kamene na okolní stavby. Dnešní podobu získal rekonstrukcí v letech 1888-1904 pod vedením D. Schmidta a J. Mockera.

Nejcennější památkou karlštejnského podhradí je kostel sv. Palmacia, založený Karlem IV. v roce 1351, jehož barokní přestavba proběhla okolo r. 1760.

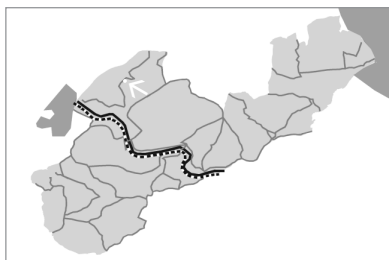
V podhradí (osada Budňany) vzniklo turistické centrum s četnými restauracemi a obchody podél takzvané Zlaté stezky, která vede od dnešního parkoviště podél Budňanského potoka k hradu a která je pěší zónou (zákaz vjezdu všech vozidel mimo pondělky). Navštívit lze též muzeum betlémů s pohyblivým Karlštejnským betlémem, které se nachází v polovině Zlaté stezky, a muzeum voskových figurín v blízkosti první hradní brány.

Z řady pro turisty zajímavých akcí připomeňme tradiční karlštejnské vinobraní, konané každoročně po dva víkendové dni na konci září.

Svatý Jan pod Skalou

Do obce Svätý Jan pod Skalou lze přijet po silnici od Loděnice nebo od Berouna přes osadu Hostím. Parkovat lze přímo v obci na neplaceném parkovišti. Obec má autobusové spojení s Prahou (příměstská doprava). Do obce lze přijít po turistických cestách z Berouna (značeno od vlakového nádraží) či od Karlštejna (červená značka), po modré značce od železniční stanice z obce Vráž nebo po zelené značce ze Srbska s odbočením doleva na červenou značku na rozcestí na Vysoké stráni.

Svatý Jan pod Skalou je historicky významné místo. Podle legendy, která má podle stávajícího vědeckého bádání nepochybně pravdivé jádro, žil v 9. století v jeskyni pod travertinovou skálou poustevník a křesťanský misionář Ivan, později pokládán katolickou církví za svatého. Údajně se jednalo o Chorvata, původem z vysoké šlechty, ale patrně přišel na naše území přes Bavorsko, kde předtím vstoupil do kláštera. Na návštěvy a poradu přijížděl za sv. Ivanem údajně sám kníže Bořivoj, který se svou manželkou Ludmilou prosluli jako šířitelé křesťanské víry v Čechách.

V místě jeskyně vznikla křesťanská svatyně, při které vznikla v 11. století kaple zasvěcená sv. Janu Křtiteli. V r. 1517 bylo ve Svatém Janu pod Skalou zřízeno opatství jako náhrada za zničení Ostrovského kláštera husity. Kostel sv. Jana zvaný Hasenburský pocházel z počátku 16. století, roku 1600 k němu přistavěli dodnes dochovanou zvonici. V barokní době zde bylo významné poutní místo. Dnešní kostel Narození sv. Jana Křtitele pochází z let 1657-61 (architekt Carlo Lugaro). K němu byl vystavěn komplex benediktinského kláštera, dobudovaný v letech 1726-1731 pravděpodobně podle návrhu Kiliána Ignáce Dientzenhofera. Kaple sv. Kříže na skále východně od kláštera pochází z roku 1714, upravena byla v 19. století. Na návsi obce je pak umístěno barokní sousoší madony se sv. Janem Křtitelem a sv. Ivanem.

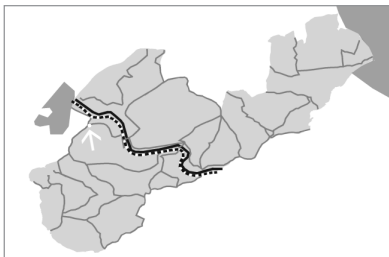
Na přelomu 19. a 20. století byly ve Svatém Janu pod Skalou provozovány lázně, využívající vody z krasových vyvěraček. V 50. letech minulého století sloužil areál kláštera jako politické vězení. Po roce 1989 byla v areálu zřízena Vyšší pedagogická škola.

Ve Svatém Janu pod Skalou jsou každoročně pořádány katolické poutě, a to vždy v bližší neděli před nebo po 24. červnu. Při této příležitosti lze navštívit jeskyni sv. Ivana, do které je přístup z kostela. V jeskyni je rovněž pohřebiště mnichů z původního kláštera. O Svatojánské vyvěračce je zmínka v části věnované krasovým vodám.

Svatý Jan pod Skalou má nádherné okolí. Za zmínku stojí vyhlídka U kříže na skále nad obcí, která je přístupná po červeně značené odbočce z obce, návrat je nutný stejnou cestou.

Tetín

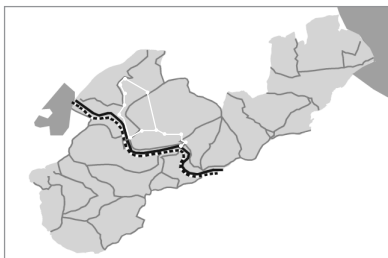
Do obce se nejnázde dostaneme z nádraží Beroun pravidelnou autobusovou linkou nebo pěšky po zeleně značené turistické cestě. V místě se nacházejí kostely sv. Ludmily (barokní stavba založená r. 1685 na místě staršího kostela ze 14. století), sv. Kateřiny a sv. Jana Nepomuckého, které stojí na základech původně románských staveb. Tetín je významné katolické poutní místo, pravidelné poutě s bohoslužbami se zde konají u příležitosti svátku sv. Ludmily v polovině září.

Zbytky starobylého hradu Tetín se nacházejí na území PR Tetínských skály na ostrohu nad řekou Berouňkou. Hrad vznikl původně jako slovanské hradiště v 7.-9. století, podle pověsti založené jednou z Krokových dcer, Tetou. Velkého významu nabyl v 10. století jako správní centrum celé oblasti, kdy se zde pravděpodobně nacházel kostel a knížecí palác. Podle tradice zde byla roku 921 zavražděna kněžna Ludmila, později prohlášená katolickou církví za svůj podíl na šíření křesťanství v Čechách za svatou. V místě původního hradiště stával ve 12.-15. století gotický hrádek. V současnosti se na místě bývalého hradiště nacházejí zbytky opevnění. Místo bylo předmětem archeologického výzkumu.

Naučná stezka NPR Karlštejn

Naučná stezka Karlštejn je dlouhá 10,3 km a obsahuje 16 naučných panelů. Stezka provede návštěvníky Národní přírodní rezervací Karlštejn. Ta byla pro jedinečný charakter přírody v národním i evropském měřítku vyhlášena již v roce 1955. V roce 1999 obdržela rezervace Diplom Rady Evropy, kterým byl stvrzen evropský význam tohoto chráněného území. NPR Karlštejn je součástí soustavy chráněných území Natura 2000 a tvoří také jedno z hlavních biocenter celého Chráněné krajinné oblasti Český kras.

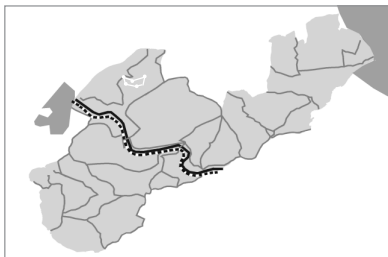

Naučná stezka Karlštejn začíná v Karlštejně u mostu pod Budňanskou skálou, která je jednou z nejvýznamnějších paleontologických lokalit, pokračuje kolem hradu Karlštejna, dubu Sedmi bratří (památný strom dub letní 350 let starý, kde se podle pověsti dělilo o kořist sedm bratrů loupežníků) a cestou kolem Královy studánky ke Kubrychtově boudě. Zde se napojuje na okruh, který pokračuje údolím proti proudu Bubovického potoka kolem vodopádů pod vrch Doutnáč, který je jednou z nejcennějších botanických lokalit v Českém krasu, směrem na Propadlé vody (krasové závrt), kde lze odbočit ke skanzenu Barbora, a do Svatého Jana pod Skalou (viz dále). Okruh pak vede údolím Kačáku do osady Hostím a kolem mokřadních luk lesní cestou podél Kačáku do jeho ústí v osadě Kozel. V zářezu této cesty byly nalezeny zkameněliny devonských cévnatých rostlin. Od ústí Kačáku pak okruh míří kaňonem Berouňky podél skal Na Bříči do Srbska a pokračuje údolím Bubovického potoka vzhůru ke Kubrychtově boudě, kde se uzavírá.

Naučná stezka "malý" Svatojánský okruh

Naučná stezka Svatojánský okruh prochází Národní přírodní rezervací Karlštejn. Nástupní cílové místo je v obci Svatý Jan pod Skalou. Díky grantu Ministerstva životního prostředí a laskavosti dalších sponzorů byl okruh v roce 2005 vybaven novými informačními tabulemi.

Stezka je dlouhá 4 km s převýšením 166 m a má 11 zastavení. První zastavení se nachází u kláštera ve Svatém Janu pod Skalou a dále stezka pokračuje

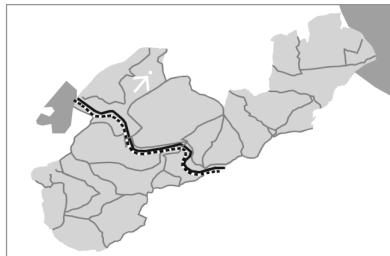

přes vrchol Svatojánské skály do bývalých Solvayových lomů a vrací se přes krasovou roklí Propadlé vody zpět ke klášteru. Po cestě se návštěvníci seznámí s typickými biotopy, volně žijícími živočichy, planě rostoucími rostlinami a krasovými (geologickými) jevy. Kromě toho mohou v bývalých lomech shlédnout galerii v přírodě - trvalou instalaci soch vzniklých v rámci sochařského sympózia v roce 2004.

Skanzen Barbora

Společnost Barbora byla založena v roce 1993 skupinou nadšenců. Popudem k založení vlastního občanského sdružení byla myšlenka vytvořit v opuštěném vápencovém lomu muzeum v přírodě - skanzen, který bude dokumentovat historický vývoj těžby vápence v Českém krasu.

Muzeum těžby a dopravy vápence v Českém Krasu - Skanzen Solvayovy lomy - leží mezi obcemi Svatý Jan pod Skalou, Bubovice a Loděnice. Je vybudováno ve zrušeném vápencovém lomu, známým pod jmény "U Paraplete" nebo "Na stýdlých vodách". Jelikož se skanzen nachází uprostřed lesa v národní přírodní rezervaci, je přístupný výhradně pěšky nebo na kole z některé ze sousedních obcí - z Bubovic (za obcí směrem na Loděnice po žlutě značené cestě se symboly zkřížených kladívek), z Loděnic (po modré turistické značce směrem na Boubovou, asi 500 m po překonání hřebenu u závory odbočka vpravo a dále po polní cestě značené modře se symbolem kladívek) nebo ze Sv. Jana pod Skalou po okružní naučné stezce vycházející z obce s odbočkami značenými červeně a zeleně s kladívkem.

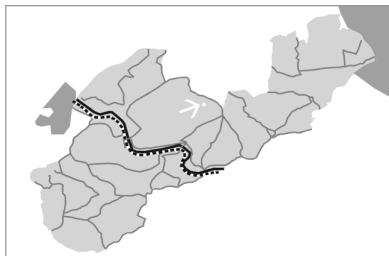
Skanzen je otevřen výhradně o sobotách a nedělích (ve všední dny zavřeno), a to v květnu až srpnu v sobotu od 10.00 do 17.00, v neděli od 10.00 do 16.00, v září a říjnu v sobotu od 10.00 do 16.00, v neděli od 10.00 do 15.00. Prohlídky s průvodcem a jízdy muzejní dráhy jsou podle počtu návštěvníků zpravidla každou hodinu - velikost skupiny je omezena počtem 30 osob. V případě nepříznivého počasí se muzeum uzavírá dříve. Venkovní expozice jsou přístupné volně po celý rok.

Ve skanzenu je možno shlédnout expozici historické těžební techniky včetně ukázek její funkce a dobových dokumentů a fotografií a dále je možné svézt se muzejní dráhou.

Velká a Malá Amerika

Staré vápencové lomy v okolí obce Mořina jsou jedním z největších lákadel turistů v centrální části Českého krasu. Opuštěný vápencový lom Velká Amerika je možno shlédnout z vyhlídkové plošiny u silnice Mořina - Kozolupy, kde se nachází rovněž parkoviště.

Od Velké Ameriky je možné po žluté turistické značce pokračovat k památníčku politických vězňů, kteří byli v nelidských podmínkách nuceni v 50. letech 20.

století pracovat v lomu s názvem Mexiko (též Trestanecký lom), odtud pak na vyhlídkovou plošinu nad lomem Malá Amerika, který je již na území Národní přírodní rezervace Karlštejn. Z tohoto důvodu je zde pod pokutou zakázáno tábořit, rozdělovat ohně a vstupovat do prostorů mimo značenou cestu. Je rovněž zakázáno sestupovat do lomu, koupat se v jezírku na jeho dně a vstupovat do štol v okolí lomu. Zde je namísto upozornit na nebezpečí, která číhají na neukázněné turisty, kteří se pokoušejí slézt do jmenovaných lomů po skalních stěnách. Každý rok zde dochází k několika velmi vážným a bohužel často i smrtelným úrazům. Žlutě značená cesta pak pokračuje k rozcestníku s červenou značkou u dubu Sedmi bratří (památný strom) a do Karlštejna.

Těžba vápenců v okolí Mořiny byla zahájena na konci 19. století a byla, až na dvě výjimky, ukončena v průběhu 50. a 60. let 20. století. V současnosti se v okolí Mořiny těží v lomech Čeřinka u Bubovic a Holý vrch. Lomy byly zřizovány jako jámové a stále se těžbou zahluhovaly. Pro dopravu vytěženého materiálu byly vybudovány četné štol, které jsou nyní významnými zimovišti netopýrů. Z tohoto důvodu je jakýkoliv pobyt člověka ve štolách nežádoucí, a to nejen z důvodu rušení přezimujících zvířat (netopýr, který je v zimě opakovaně probuzen, může snadno uhynout), ale i pro změny mikroklimatu uvnitř štol. Naprosto nežádoucí je pak pálení ohňů v portálech štol.

Opuštěné lomy u Mořiny jsou oblíbeným filmařským exteriérem. V lomu Velká Amerika se natáčely například filmy Limonádový Joe, Malá mořská víla, Cesta na jihozápad či Akumulátor I.

Koda

NPR Koda je přístupná po žlutě značené turistické cestě od železniční stanice Srbsko. Cesta vede k osadě Koda kolem Kodské vyvěračky, která pramení pod malou kapličkou a je svedena do rybníčku v osadě. Rybník dříve sloužil jako akumulční nádrž pro mlýn. Značená cesta dále pokračuje kolem bývalé hájovny a do osady Tobolka, lze po ní dojít na Kobylu a ke Koněpruským jeskyním.

Jiná, zeleně značená turistická cesta, vede z obce Tetín přes les v západní části NPR Koda a kolem Tobolského vrchu do osady Tobolka, odtud pokračuje do Vinařic.

Modře značená turistická cesta vede z Tetína přes les, křížuje Kodskou rokli, kde lze spatřit zachovalé hrazení bystrin z konce 19. století, a přes osadu Koda pokračuje do obce Korno.

Na všechny cesty v NPR Koda platí přísný zákaz vjezdu všemi motorovými vozidly. Parkovat lze na parkovišti při silnici Tobolka - Korno nebo v obci Srbsko.

V NPR Koda lze spatřit krásné dubohabrové i bukové lesní porosty s výskytem řady zvláště chráněných druhů rostlin v bylinném patře včetně vstavačovitých. Dále zde nacházíme suťové lesy, na dně roklí rovněž lesy lužní. V NPR Koda se vyskytuje několik jeskyní a nacházejí se zde rovněž významné geologické a paleontologické profily.

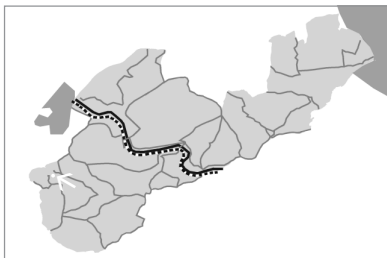
Na dně a po svazích Kodské rokly vznikla ve 20. letech 20. století jedna za našich prvých

trampských osad s názvem Údolí děsů. Další, menší osada, se nachází na začátku Císařské rokle. Správa CHKO usiluje o zachování původního charakteru zdejších chat, to znamená, že nejsou povolovány jejich přestavby a modernizace.

Pro veřejnost nepřístupná je Kodská stěna se vzácnou stepní květenou a výskytem klenotu Českého krasu - kriticky ohroženého včelníku rakouského. Nepřístupná je rovněž Císařská rokle, a to pro nebezpečí poškození pěnovců přecházením ve dně potoka.

Koněpruské jeskyně

V době devonské se v mělkém tropickém moři v místě dnešního Zlatého koně vytvořil korálový útes z velmi čistého vápence. Koněpruské vápence jsou mimořádně bohaté na zkameněliny, vyskytuje se jich zde na 500 druhů. Působením vody na tento vápenc (krasovatěním) v pozdějších geologických dobách vznikl dnešní jeskynní systém. Koněpruské jeskyně byly objeveny náhodou v roce 1950 při těžbě vápence a navzdory ne právě příznivému politickému klimatu tehdejší doby se podařilo zajistit jejich ochranu před odtěžením.

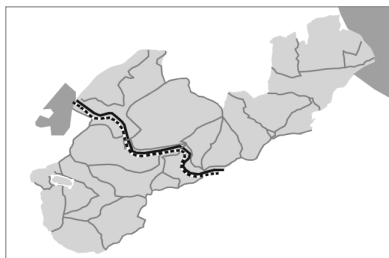

Koněpruské jeskyně představují největší systém v Českém krasu. Mají tři parta a výškový rozdíl 70 m, celková délka chodeb je 2,5 km. V jeskyních byly nalezeny kosti pravěkých zvířat. Patrně závrtý ve vrcholové partii Zlatého koně sloužily našim dávným předkům jako odpadové jámy. Nejcennějším objevem jsou pozůstatky penězokazecké dílny z 15. století z doby vlády Jiřího z Poděbrad, patrně prozrazené a narychlo opuštěné, neboť na místě bylo nalezeno náradí a falešné mince.

Koněpruské jeskyně jsou pro veřejnost otevřeny každý den mimo pondělí od dubna do června od 8.00 do 16.00, v červenci od 8.00 do 17.00, v říjnu pak od 8.30 do 15.00 hodin. V období od listopadu do března jsou jeskyně uzavřeny, aby by zajištěn klid pro přezimování četných druhů netopýrů v podzemních prostorách. K dispozici je parkoviště pro osobní automobily a pro autokary, využít lze rovněž autobusové linky od nádraží v Berouně. Na místě funguje občerstvení. Pěší turisté ke Koněpruským jeskyním nejnázde dojdou po žlutě značené cestě ze železniční zastávky Srbsko přes Kodu, pokračovat mohou dále na Kotýz a přes Koukolovu horu do Popovic. Prohlídka jeskyní trvá cca 1 hodinu, přístupná jsou dvě patra rozsáhlého systému, nejnížší patro je nepřístupné.

Naučná stezka Zlatý kůň a Kobyla

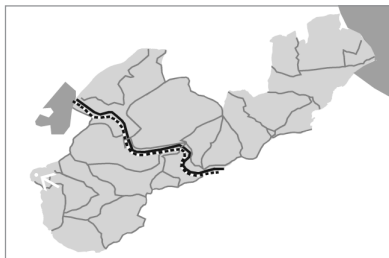
Do místa se lze dopravit osobním automobilem či autokarem (parkoviště u Koněpruských jeskyní), linkovým autobusem z Berouna (od nádraží), pěší turisté pak mohou dojít po žlutě značené cestě od železniční zastávky Srbsko přes NPR Koda. Naučná stezka je 3,5 km dlouhá a zahrnuje 10 zastávek s vysvětlujícími panely. Zpřístupněny jsou některé partie Národní přírodní památky Zlatý kůň včetně 30

vrcholu stejnojmenného kopce (kóta 475 m n.m. s vyhlídkou do okolní krajiny) a Přírodní rezervace Kobyla s opuštěným lomem v severní části tohoto zvlášť chráněného území. Naučnou stezku lze využít k čerpání informací o mimořádně zajímavé geologii, paleontologii, flóře a fauně tohoto území a o činnosti člověka při těžbě vápence v minulé době a v současnosti (výhled na Velkolom Čertovy schody). Procházku naučnou stezkou lze vhodně spojit s návštěvou sousedních Koněpruských jeskyní a s odbočkou na Kotýz po žluté turistické značce.

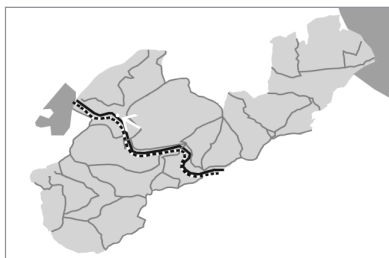
Kotýz

Národní přírodní památka Kotýz je přístupná po cestě značené žlutou turistickou značkou od železniční zastávky Srbsko přes Zlatý kůň, po které lze pak pokračovat na Koukolovu horu a na železniční zastávku do Popovic. Autoturisté mohou využít parkoviště u Koněpruských jeskyní, které mají rovněž autobusové spojení s Berounem. Předmětem ochrany jsou zde krasové jevy v devonských vápencích. Značenou odbočkou turistické cesty je přístupná Axamitova brána, která je pozůstatkem portálu větší jeskyně po prolomení stropu. Na jižní straně nad skalní stěnou nalezneme menší podobný útvar nazvaný Jelínkův most. Cenný je rovněž vegetační kryt jihozápadního bezlesého svahu a skalních stěn, zahrnující různá sukcesní stadia osídlení vápencových skal s výskytem chráněných druhů rostlin a se zajímavou faunou bezobratlých (měkkýši, motýli, brouci a další) i obratlovců (hnízdí zde 68 druhů ptáků). Na Kotýzu se nacházelo hradiště z pozdní doby bronzové a z doby železné, které patrně přetrvalo až do raného středověku, opevněné valy ze severní strany, zaujímající plochu asi 5 ha. Zajímavostí je, že Kotýz je velmi dobře viditelný z místa bývalého keltského hradiště ve Stradonicích (možnost předávání optických signálů, např. kouřem).

Kaňon Berounky a Alkazar

Řeka Berounka protéká mezi Berounem a Karlštejnem kaňonovitým údolím, které je ohraničeno skalními srázy nebo příkrými svahy po levém i pravém břehu. Skalní výchozy jsou zde zčásti přirozeného původu (výsledek činnosti vody v průběhu zejména čtvrtohor), zčásti byly vytvořeny či upraveny člověkem. Podél zajímavého úseku toku lze projít po turisticky neznačené místní komunikaci, která začíná v Berouně-Závodí u železničního mostu a vede odtud do osady Kozel. Na protějším břehu lze z této komunikace sledovat defilé Tetínských skal včetně zbytků opevnění bývalého hradiště. Na levém břehu postupně míváme usedlost s názvem "U Vondráků", která nyní slouží jako centrum hippoturistiky, ruiny zaniklého Vitáčkova mlýna, skalnatý Šanův kout, kde začíná NPR Karlštejn a známý opuštěný lom Alkazar.

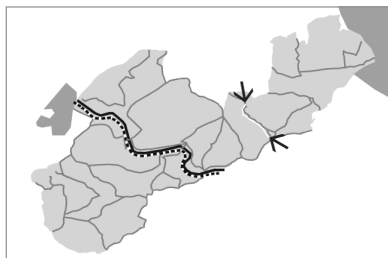

Lom Alkazar je hlavní dominantou údolí Berounky nad ústím Kačáku. Je vyhledáván horolezci, pro které jsou zde vyznačeny stezky, vodáky, cykloturisty i pěšími turisty, často je exteriérem pro natáčení filmů. Těžba v lomu Alkazar probíhala v první polovině 20. století, vedla odtud dokonce úzkokolejná dráha směrem na Beroun, jejíž zbytky se dochovaly dodnes a lze si jich povšimnout podél cesty od Berouna. Dokumentaci tohoto lomu a strojové vybavení lanové dráhy lze nyní shlédnout jako expozici ve skanzenu Barbora. Z konce 2. světové války pochází systém podzemních prostor, který měl sloužit jako tajná továrna pro výrobu výzbroje německé armády. V 50. letech 20. století zde byl uskladněn radioaktivní odpad z jáchymovských dolů. Podzemní prostory jsou nyní uzavřeny neprostupnými betonovými clonami. Tábořiště na louce pod lomem Alkazar není povoleno.

Za lomem Alkazar dojdeme do osady Kožel v ústí Kačáku. Zde je možné pokračovat po žluté turistické značce buď proti proudu Kačáku jeho malebným kaňonem do osady Hostím, případně dále na Svatý Jan pod Skalou, nebo na opačnou stranu podél defilé skal zvaných "Na Bříči", rovněž se značenými horolezeckými cestami, až do Srbska. Tyto skály jsou příkladem odkryvů geologicky a paleontologicky mimořádně významných a jsou, stejně tak jako ústí Kačáku, součástí NPR Karlštejn.

Karlické údolí

Do Karlického údolí vede silnice z Karlíka na Mořinu, resp. na Trněný Újezd, parkovat lze v obci Karlík. V údolí platí všude zákaz parkování. Turistické cesty jsou značeny kolmo přes údolí: modrá značka vede z Karlštejna a Mořiny do Roblína, odtud do Vonoklas a Černošic. Z obce Karlík se dostaneme do Vonoklas po žluté značce kolem pozůstatků stejnojmenné tvrze a přes PR Karlické údolí, po červeně značené cestě pak přes PP Krásná stráň.

PR Karlické údolí je území zajímavé geologicky. Lze zde sledovat souvrství od ordovíku po střední devon. Velmi dobře se zde zachovala přirozená lesní společenstva a bezlesé stepní ostrůvky se vzácnou květenou. Osu ostře zaříznutého údolí tvoří Karlický potok, o kterém je zmínka v první části textu. Ze zvířeny je nejvíce prozkoumána vzácná fauna měkkýšů a hmyzu. Z plazů je třeba se zmínit o kriticky ohrožené ještěrce zelené (PP Krásná stráň). V prostoru Karlického údolí byl zjištěno hnízdění 85 druhů ptáků.

Tvrz Karlík, jejíž zbytky lze najít na ostrohu nad údolím, byla založena Karlem IV. v roce 1358. Jde o hrádek zmíněný ve Vrchlického Noci na Karlštejně. Tvrz byla zničena r. 1422 husity.

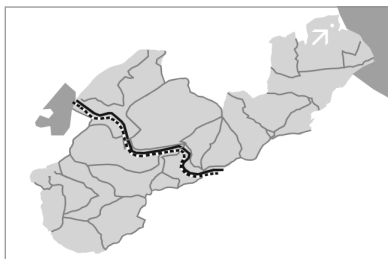
Radotínské údolí

Do Radotínského údolí se nejsnáze dostaneme z osady Cikánka (stanice městské hromadné dopravy) po červené značce, která vede proti proudu Radotínského potoka po dně ostře zaříznutého údolí do obce Choteč. Cestou mineme postupně pět mlýnů a můžeme si povšimnout systému náhonů a akumulačních rybníků. Nejzachovalejší je mlýn pod Chotčí s malým rybníkem. Podél potoka nacházíme řadu mokřadů, nejrozsáhlejší je pod samotnou

Chotčí, kde se na bývalých loukách vytvořila dokonce souvislá vodní plocha. Za zmínku stojí skalní převis na pravém břehu potoka pod strání asi 200 m od lávky, kde cesta odbočuje na Choteč. Pod tímto převisem tábořival Jaroslav Foglar se svými skauty.

Na cestu dnem údolí platí zákaz vjezdu všemi motorovými vozidly.

Přírodní rezervace Radotínské údolí je cenná svými geologickými a paleontologickými profily (silur a devon), kde bádáel již Joachim Barrande. Na svazích údolí se vytvořila charakteristická lesní společenstva doubrav a suťových lesů, v bezlesých místech se nacházejí suchomilné a teplomilné trávníky se vzácnými druhy rostlin, dále v lesích nalézáme zajímavé a vzácné druhy hub (např. hřib satan) a mechorostů. Velmi bohatá je fauna bezobratlých, žije tu třeba kriticky ohrožený ploskoroh pestrý, z obratlovců jmenujme mloka skvrnitého či užovku hladkou. Území je rovněž významným hnízdištěm ptáků.

Některé další památky a zajímavosti

Liteň: Zámek v Litni není přístupný. Navštívit lze malé muzeum spisovatele Svatopluka Čecha (tzv. Čechovna), který zde často pobýval jako host rodiny Daubků.

Židovský hřbitov jižně od obce z konce 17. století.

Na konci obce se nachází rodinná hrobka rytíře Daubka. Uvnitř výzdoba od Maxmiliána Pimera.

Choteč: kostel sv. Kateřiny: barokní stavba z let 1697-1699 na místě staršího kostela, věže sníženy v roce 1856. V obci barokní sousoší sv. Kateřiny (nyní kopie).

Mořina: Židovský hřbitov s márnicí v Mořině s nápisy z 18. a 19. století.

Vinařice, Korno, Mořinka: zachovalé obce s původním charakterem, místy i s původními venkovskými stavbami.

Všeradice: kostel sv. Bartoloměje, pův. gotický, obnoven 1640 a 1765, věž z roku 1774.

Židovský hřbitov se hřbitovní synagogou

Velká židovská synagoga uvnitř obce

NAUČNÁ STEZKA KE DNI EVROPSKÝCH PARKŮ

Tato naučná stezka je již tradičně otevírána na jeden den v poslední sobotu v květnu u příležitosti Dne evropských parků. Trasa začíná v Karlštejně, končí ve Svatém Janu pod Skalou a je v terénu pro tento účel zvlášť vyznačena. Návštěvníkům jsou zpřístupněny některé jinak pro veřejnost uzavřené zajímavé lokality v NPR Karlštejn včetně štol u obou Amerik, na jednotlivých zastávkách jsou rozmístěny naučné panely a lze zde pobesedovat s odborníky přes botaniku, zoologii, geologii a vlastní ochranu přírody. Zvláštní akce bývají připraveny rovněž pro děti.

KAPITOLA TŘETÍ

REKREACE A TURISTIKA V ČESKÉM KRASU

Přehled parkovišť a tábořišť

Parkoviště Karlštejn - placené parkoviště pro osobní automobily a autokary určené pro návštěvníky hradu a obce Karlštejn, v provozu celoročně dle smluvních podmínek. Lze využít jako východiště i pro další turistické aktivity v okolí.

Parkoviště Koněpruské jeskyně - placené parkoviště pro osobní automobily a autokary určené návštěvníkům Koněpruských jeskyní, lze využít i pro návštěvu naučné stezky Zlatý kůň a NPR Kotýz. V provozu od dubna do října dle smluvních podmínek, mimo toto období zde lze zaparkovat na vlastní nebezpečí.

Parkoviště ve Svatém Janu pod Skalou - neplacené parkoviště před kostelem a u silnice na břehu Kačáku, pro návštěvníky církevních objektů a turisty v okolí obce, parkování na vlastní nebezpečí. V turistické sezóně bývá malé parkoviště často zcela zaplněné.

Parkoviště Koda - neplacené parkoviště na odbočce ze silnice Tobolka - Korno pro návštěvníky NPR Koda a chataře, vhodné pro osobní automobily. Parkování na vlastní nebezpečí. Vjezd do Kody po cestě za uvedeným parkovištěm je zakázán.

Parkoviště Velká Amerika - neplacené parkoviště vedle vyhlídkové plošiny u silnice Mořina - Kozolupy pro návštěvníky lokality Velká Amerika a pro další turistiku v jejím okolí, vhodné pro osobní automobily. Parkování na vlastní nebezpečí.

Autokempink Karlštejn - v provozu od dubna do října. Vedle stanů možno využít i obytné přívěsy. Přístup ze silnice Karlštejn - Srbsko, odbočka je vyznačena. Pobyť je placený podle ceníku.

Autokempink Srbsko - v provozu v letních měsících, lze využít i obytné přívěsy. Přístup po místní komunikaci odbočující v obci Srbsko ze silnice Srbsko - Beroun podle místního značení, pobyt placen podle místního ceníku.

Parkování v obcích, na silnicích a místních komunikacích se řídí silničním zákonem a místními úpravami.

Mimo silnice, místní komunikace a výše uvedená místa je parkování dle § 26 odst. 1 písm. c) zákona 114/1992 Sb. zakázáno.

Doporučené turistické trasy

Žlutá trasa - Jihozápadní část CHKO

Celková délka 12 km.

Tento okruh začínající u nádraží v Berouně-Popovicích přivede návštěvníky údolím pod Koukolovou horou (471 m n. m.) do malé osady Havlíčkův Mlýn, kam je rovněž možné přijít po zelené značce z Berouna. Zde překročíte hranice CHKO. Zde se také nad údolím

s vlečkou tyčí majestátní skály Kotýzu. Než začne pocestný stoupat vzhůru, může se napít u pramene, který je asi 50 metrů vlevo od trasy ve skále. Po krátkém výstupu strmým lesem se ocitne vedle Aksamitové brány. Jejím průzkumu není třeba věnovat mnoho času, takže dále je možné odbočit k Jelínkovu mostu, nebo pokračovat směrem ke Koněpruským jeskyním. Zejména v brzkých jarních měsících (březen-červen) by se v prostoru stepí na Kotýzu měli návštěvníci chovat tiše, protože zde hnízdí sovy a jiní dravci. Od jeskyní lze pokračovat po trase, nebo odbočit a projít si naučnou stezku spojující NPP Zlatý kůň, na jehož území se právě návštěvník nachází, s lomem Na Kobyle (PR Kobyla). Po průchodu tunelem pokračuje trasa k silnici, a na ní je třeba zabočit vlevo. Asi po 200 metrech odbočuje polní cesta vpravo, a ta je zároveň pokračováním žluté značky, opuštěné u jeskyní, po které vede trasa dále do Tobolky. Z této malé vesničky pokračuje stezka asi 500 po silnici Tobolka - Korno a z ní odbočuje do NPR Koda, kde se u vyvěračky setkává naše žlutá s modrou, která vede po trase Beroun - Korno - Liteň. Od vyvěračky již jen stačí seběhnout Kodskou roklí do Srbska na železniční zastávku.

Červená trasa - NPR Karlštejn

Celková délka 14 km.

Začátek této trasy je v Berouně na nádraží, kde se po červené vydá návštěvník kousek zpět podél nádraží, po železničním mostu překročí Berouнку a nedaleko Berounské nemocnice vstoupí do CHKO, kde začne stoupat příjemnou procházkou lesem až k dubu "Na Herinkách". Zde trasa vstupuje do Národní přírodní rezervace Karlštejn. Původní majestátný dub je pryč, na jeho místě stojí ohrádka s jeho mladším nástupcem. Údolí sestupuje do jednoho z nejkrásnějších a nejzachovalejších míst, Svatého Jana pod Skalou. Z vývěru lvanka je možné se bez rizika napít. Zájemci si mohou projít naučnou stezku Svatojanský okruh, jejíž trasa vede na vrchol skály s vyhlídkou a dále se po průchodu lomem Na parapleti a seběhnutí do údolí Propadlých vod setkává s naší červenou. Po té cesta pokračuje po trase naučné stezky Karlštejn na Vysokou stráň, k bývalému hostinci Boubová a lesem do údolí Bubovického potoka, pod Doutnáč a Velkou horu. Poté cesta sestupuje kolem Bubovických vodopádů a za Kubrychtovou boudou odbočí na rozcestí vlevo směrem na Královu studánku a Karlštejn. Nad Karlštejnem stojí při cestě dub Sedmi bratří, mohutný ale pomalu odumírající strom. Pokračování trasy vede k hradu, a pokud se návštěvník nerozhodne v Karlštejně jít na vlak, dále údolím pod Haknoveckými skalami na louky a pole, po kterých lze dojít až na Mořinku a do osady Karlík. V Karlíku je možné opustit trasu červené značky a dojít po modré do Dobřichovic na nádraží, nebo pokračovat po červené, projít Karlickým údolím na Vonoklasy a Solopysky do dosahu pražské příměstské dopravy.

Horolezectví

Horolezecký sport je možné provozovat na místech k tomu vyhrazených a vyznačených se souhlasem orgánů ochrany přírody. Horolezecké trasy jsou vyznačeny na pravém břehu Berouanky v lokalitách Alkazar (opuštěný lom nad ústím Kačáku), Bříč (skalní kaňon pod ústím Kačáku směrem k Srbsku), Nákle (skála u silnice pod obcí Srbsko směrem ke Karlštejnu), dále pak v katastru obce Svatý Jan pod Skalou. Podrobné informace o uvedených stezkách získají zájemci na Správě CHKO Český kras. Na jiných než vyznačených trasách je na území CHKO Český kras provozování horolezectví zakázáno.

Vodácký sport, vodácká naučná stezka

Tok Berounky, trampsky zvané "Stará řeka", odjakživa lákal k vodáckému sportu. Berounka vtéká na území CHKO Český kras v místě železničního mostu v Berouně a opouští jej pod pěší lávkou mezi Zadní a Hlásnou Třebání. Při sjíždění Berounky doporučujeme sledovat panely dolní části naučné stezky. Její celková délka je 60 km, má 14 panelů, z toho 4 jsou umístěny v Českém krasu, a je trasována podél toku Berounky na území CHKO Křivoklátsko a CHKO Český kras. Její počátek je v obci Zvíkovec, konec pak u jezu v Klučicích.

Místa pro vodácká táboření jsou v CHKO k dispozici dvě: kempy Srbsko (levý břeh nad lávkou) a Karlštejn (levý břeh asi 500 m nad karlštejnským mostem). Ve stadiu úvah je zřízení dalšího tábořiště pod jezem v Hlásné Třebani. Mimo uvedená místa není dovoleno tábořit (stavění stanů, pálení ohňů).

Cyklistika

Na území CHKO Český kras a v jeho okolí lze pro silniční kola doporučit následující trasy

Praha-Karlštejn: (30 km s menšími převýšeními): Metro Stodůlky - Řeporyje - Ořech - Choteč - Třebotov - Roblín, Tměný Újezd - Kozolupy - Mořina - Karlštejn

Beroun-Srbsko: Beroun - Hostím - Srbsko

Okruh Karlštejnskem: (40 km s většími převýšeními po silnicích): Karlštejn - Srbsko (nebezpečná silnice) - Hostím - Svatý Jan pod Skalou - Sedlec - osada Janská - Loděnice - Bubovice - Kozolupy - Velká Amerika - Mořina - Karlštejn

Podbrdský okruh: (30 km, menší převýšení, bezlesé roviny) : Zadní Třeboň - Lhotka - Svináře-Hodyně - Hatě - Podbrdy - Všeradice - Vinařice - lom na Plešivci - Koněpruské jeskyně - Tobolka - Korno - Liteň - Běleč - Zadní Třeboň

Doporučení pro horská kola :

Praha - Karlštejn: (30 km, náročná trasa jen pro horská kola): Po zelené značce od metra Jinonice - Nová Ves - Velká Ohrada - Řeporyje, odtud po modré značce na Ořech - Kalinův mlýn, Třebotov, rozcestí pod Kulivou horou, odtud po červené značce na Solopysky - Vonoklasy - Karlické údolí - Mořinku - Karlštejn

Okruh Karlštejnskem: (30 km) Po žluté značce od nádraží Karlštejn k muzeu betlémů, dále neznačeno po silnici doleva k restauraci Pod Dračí skálou, pak po červené k dubu Sedmi bratří a ke Králově studni, pak neznačeno, cesta prudce klesá, pak rovně do kopce traktorovou cestou stále rovně přes pole a lesem do Srbska k mostu, odtud po žluté značce do osady Kozel v ústí Kačáku, na Hostím, Svatý Jan pod Skalou a Vráž, dále neznačeno po silnici přes dálniční most a do Loděnice. Po modré značce na Špičatý vrch a k hájovně Boubová, neznačeno (po silnici) Bubovice - rozcestí u Kozolup, kamenný vrch, odbočka doprava okolo samoty k lesu a podél okraje lesa k hájovně Na Rešných a myslivecké střelnici. V místech, kde se cesta dostává na louku, doprava dolů a po vrstevnici na rozcestí s červenou značkou. Po červené značce k dubu Sedmi bratří a do Karlštejna.

Beroun - Srbsko: (6 km - nenáročná trasa vhodná i pro děti, po rovině, možná jsou silniční, krosová i horská kola) : Z Berouna - Závodí po prašné cestě po levém břehu Berounky

přes osadu Kozel, ústí Kačáku a podél skal Na Bříči do Srbska. Možno jet i v opačném směru.

Srbsko - Koněprusy - Beroun: Po žluté značce Srbsko - Koda - Tobolka - Koněpruské jeskyně, neznačeno na Bítov - vodní nádrž Suchomasty, pak po zelené značce na Jarov, Zavadilku a Beroun.

KAPITOLA ČTVRTÁ

PRAVIDLA PRO NÁVŠTĚVNÍKY CHKO ČESKÝ KRAS

1. Na celém území CHKO Český kras je zakázáno tábořit a rozdělávat oheň mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody

2. Na celém území CHKO Český kras je zakázáno vjíždět a setrvávat motorovými vozidly a obytnými přívěsy mimo silnice, místní komunikace a místy vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody

3. Na celém území CHKO Český kras je zakázáno měnit dochované přírodní prostředí a rozšiřovat do přírody nepůvodní druhy rostlin a živočichů

4. Na celém území CHKO Český kras, stejně tak jako v celé naší přírodě (tj. i mimo CHKO), je zakázáno sbírat, trhat, vykopávat, poškozovat, ničit nebo jinak rušit ve vývoji zvláště chráněné druhy rostlin, uvedené v příloze 2 vyhlášky 395/1992 Sb., zakázáno je rovněž tyto rostliny držet, pěstovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat nebo nabízet za účelem prodeje nebo výměny, chráněny jsou všechny nadzemní a podzemní části těchto rostlin a všechna jejich vývojová stadia (tj. včetně semen a plodů)

5. Na celém území CHKO Český kras i mimo CHKO je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů živočichů, uvedených v příloze 3 vyhlášky 395/1992 Sb., zejména je chytat, chovat v zajetí, zraňovat nebo usmrcovat, není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stadia (tj. včetně např. vajec, larev, kukel atd.) nebo jimi užívaná sídla, je zakázáno je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny, ochraně podléhají i uhynulí jedinci těchto živočichů

6. Na celém území CHKO Český kras i mimo CHKO je zakázáno úmyslné usmrcování volně žijících ptáků, jejich odchyt jakýmkoliv způsobem, úmyslné poškozování nebo ničení jejich hnízd a vajec nebo odstraňování hnízd, sběr vajec (i prázdných) a jejich držení, úmyslné vyrušování ptáků, zejména během rozmnožování a odchovu mláďat

7. Na území národních přírodních rezervací Karlštejn a Koda je zakázáno vstupovat a vjíždět motorovými a nemotorovými vozidly včetně kol mimo cesty vyznačené se souhlasem orgánu ochrany přírody (takovými cestami jsou např. značené turistické cesty nebo naučné stezky), provozovat horolezectví mimo vyznačené horolezecké stezky, provozovat létání na padácích a závěsných kluzácích a jezdit na kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody (např. horolezecké stezky či cyklostezky)

PRAKTICKÝ ADRESÁŘ

Tísňové linky

112 - Integrovaný záchranný systém

158 - Policie

156 - Městská policie

155 - Záchraná služba

150 - Hasiči

Středočeská energetika (STE)

tel. nonstop: 800 18 64 35

Středočeská plynárenská (STP)

zákaznická linka nonstop: 800 100 828

poruchy nonstop: 1239

Hasiči

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Zdeněk Moutelík, Ester Klánová
Husova 183, 266 01 Beroun
tel.: 311 610 536
e-mail: oshberoun@seznam.cz

Hasičský záchranný sbor Středočeského kraje Územní odbor Beroun

Pod Studánkou 1258,
266 01 Beroun 2
tel. ředitelství: 311 623 292
e-mail: hasici.beroun@email.cz

operační středisko a stanice Beroun

tel.: 311 621 492, 311 622 905,
602 281 670

stanice Hořovice

tel.: 311 512 010

Sbor dobrovolných hasičů Králův Dvůr

Náměstí Míru 139, 267 01 Králův
Dvůr
tel.: 311 636 009

Záchranný hasičský sbor Řevnice

tel.: 257 724 023

Policie ČR

Správa Středočeského kraje

Na Baních 1304,
156 03 Praha - Zbraslav
tel.: 974 861 111

Okresní ředitelství Praha-západ

Zborovská 13/1505,

150 00 Praha 5
tel.: 974 821 111
fax: 974 882 219

Obvodní oddělení Beroun

Tyršova 1635, 266 50 Beroun 2
tel.: 974 872 700
fax: 974 872 708

Obvodní oddělení Králův Dvůr

5. května 36, 267 01 Králův Dvůr
tel.: 974 872 740
fax: 974 872 740

Obvodní oddělení Karlštejn

Karlštejn 62, 267 18 Karlštejn
tel.: 974 872 720
fax: 974 872 720

Obvodní oddělení Zdice

Husova 225, 267 51 Zdice
tel.: 974 872 730
fax: 974 872 730

Dálniční oddělení Rudná

Masarykova 962, 252 19 Rudná
tel.: 311 670 405

Místní oddělení Radotín

Výpadová 1335, 153 00 Praha 5
tel.: 974 855 730, 257 912 595

Obvodní oddělení Řevnice

Nádražní 213, 252 30 Řevnice
tlf: 220 981 550
fax: 974 882 758

Úřední místnost:

Černošice - Mokropsy

Dr. Jánského 954,
252 28 Černošice
tel.: 251 642 420

Městská a obecní policie

Městská policie

Městská policie Radotín
Sídliště 15/1075, 153 00 Radotín
tel.: 257 921 146

Městská policie Beroun

Husovo náměstí 1/68,
266 01 Beroun
tel.: 311 611 156

Městská policie Řevnice

Náměstí Krále Jiřího 74,
252 30 Řevnice
tel.: 602 308 717, 603 851 659

Městská policie Černošice

Kladenská 1151, Černošice
tel.: 251 642 153, 724 060 620
(stálá služba), 605 255 450 (stálá
služba)

Obecní policie Karlštejn

Karlštejn 185, 267 18 Karlštejn
tel.: 311 681 213

Speleologická záchranná služba

Stanice č. 1 Český kras

Socháňova 133, 163 00 Praha 6
e-mail: info@speleorescue.cz
<http://www.speleorescue.cz>

Stanislav Kácha, velitel

Hornírova 42, 266 01 Beroun 4
tel.: 311 621 262,
mobil: 737 865 512

Mojmír Závíška, zástupce

Svatoslavova 21, 140 00 Praha 4

tel.: 241 741 666
mobil: 721 217 536

RNDr. Ondřej Jäger

Sochářova 133, 163 00 Praha 6
tel.: 274 822 017
mobil: 604 202 668

Martin Hota, jeskynní potápěč

Mládežnická 840, 272 04 Kladno
tel.: 312 267 076
mobil: 603 474 529

Michal Novák

Jánského 2507, 150 00 Praha 5
tel.: 235 521 692
mobil: 603 504 026

Jan Herget, jeskynní potápěč

Dánská 2285, 272 01 Kladno
tel.: 312 663 681, 312 273 220
(zam.)
mobil: 603 439 479

Ivo Záruba

Čs. Armády 3121, 272 01 Kladno,
mobil: 603 594 346
tel.: 271 023 264 (zam.)
mobil: 603 594 346

Jakub Zelinka

Smetanova 234, 266 01 Beroun
tel.: 311 625 693, 311 635 206
(zam.)
mobil: 607 753 762

Zdeněk Mengler

Srbsko 155, 267 18 Karlštejn
tel.: 311 623 027
mobil: 606 182 258

Zdeněk Šlahůnek

Rytířova 812/21 143 00 Praha 4
tel.: 241 768 090, 244 403 457,
224 218 600 (zam.)
mobil: 604 133 744

Milan Kroha

Sladkovského 70, 326 00 Plzeň
mobil: 603 152 579

MUDr. Tomáš Jirásek, lékař stanice

Zbečnická 235, 549 33 Hronov
tel.: 491 481 693, 267 162 500
(zam.), mobil: 604 793 795

Ochrana přírody a krajiny

Správa CHKO Český kras

Karlštejn 85, 267 18 Karlštejn
tel.: 311 681 713
fax: 311 681 023
e-mail: ceskras@schkocr.cz
<http://www.ceskykras.org>
úř. hod.: Po, St 8-12,12:30-16:30

Ministerstvo životního prostředí České republiky

Vršovická 65, 100 00 Praha 10
tel. 267 121 111
e-mail: info@env.cz

Sekce technické ochrany ŽP

Ing. Ivana Jirásková, náměstkyně
ministra
tel.: 267 122 739

Odbor posuzování vlivů na životní prostředí a IPPC (integrované prevence)

Ing. Jaroslava Honová, zastupující
ředitele odboru
tel.: 267 122 666

Odbor odpadů

Ing. Leoš Krěnek, ředitel odboru
tel.: 267 122 216

Odbor ochrany ovzduší

MUDr. Eva Rychlíková, ředitelka
odboru
tel.: 267 122 835

Sekce ochrany přírody a krajiny

RNDr. František Pojer, náměstek
ministra
tel.: 267 122 495

Odbor zvláště chráněných částí přírody

RNDr. Alena Vopálková, ředitelka
odboru
tel.: 267 122 041

Odbor ekologie krajiny a lesa

RNDr. Jan Kender, ředitel odboru
tel.: 267 122 022

Odbor ochrany vod

Ing. Jaroslav Kinkor, ředitel odboru
tel.: 267 122 473

Odbor výkonu státní správy

Podskalská 19, 120 00 Praha 2
Ing. Miloslav Kuklík, ředitel odboru
tel.: 221 982 401

Krajský úřad Středočeského kraje

Odbor životního prostředí a zemědělství

vedoucí: Ing. Petr Obermajer
tel.: 257 280 396
e-mail: obermajer@kr-s.cz

Česká inspekce životního prostředí, Ol Praha

Oddělení ochrany přírody
Dělnická 12, 170 00 Praha 7
tel.: 266 793 370
e-mail: op@ph.cz.pz.cz

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, ústředí

Kališnická 4-6, 130 23 Praha 3
tel.: 222 580 013, 283 069 111
e-mail: aopkcr@nature.cz
<http://www.nature.cz/>

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, středisko pro Prahu

a střední Čechy
U Šalamounky 41,
158 00 Praha 5
tel. 251 101 671

Krajský úřad Středočeského kraje

Zborovská 11, 150 21 Praha 5
tel.: 257 280 111
e-mail: info@stredocech.cz

Odbor regionálního rozvoje

tel.: 257 280 390

Odbor územního a stavebního řízení

tel.: 257 280 287

Odbor životního prostředí a zemědělství

tel.: 257 280 179 (sekretariát)

Odbor životního prostředí a zemědělství

tel.: 257 280 217 (voda)

Odbor životního prostředí a zemědělství

tel.: 257 280 772 (ovzduší,
odpady)

Odbor životního prostředí a zemědělství

tel.: 257 280 369 (životní
prostředí)

Magistrát hl. m. Prahy

Řásnovka 8, 110 00 Praha 1

Odbor životního prostředí

tel.: 236 004 245
oddělení ochrany přírody a krajiny
tel.: 236 004 427
oddělení vodoprávní
tel.: 236 004 428
oddělení ochrany ovzduší
tel.: 236 004 363
oddělení odpad. hospodářství
tel.: 236 004 333
oddělení posuzování vlivů na ŽP
tel.: 236 004 423

Odbor infrastruktury města

tel.: 224 811 673

Odbor městské zeleně

Vyšehradská 2077,
120 00 Praha 2
tel.: 236 004 621

Obce s rozšířenou působností

Městský úřad Beroun

Husovo nám. 68, 266 43 Beroun
e-mail: posta@muberoun.cz
spojovatelka: 311 654 111

Odbor životního prostředí

tel.: 311 654 270

Odbor územního plánování a regionálního rozvoje

tel.: 311 654 180

Odbor správní (přestupky)

tel.: 311 654 156

Městský úřad Hořovice

Palackého nám. 2,
268 01 Hořovice
tel.: 311 512 503
e-mail: sekretar@mesto-horovice.cz

Odbor výstavby a ŽP

tel.: 311 545 328

Odbor výstavby a ŽP

tel.: 311 545 329 (odpady)

Odbor výstavby a životního prostředí

tel.: 311 545 316 (voda)

Městský úřad Černošice

Riegrova 1209,
252 28 Černošice
tel.: 224 921 701
e-mail:
podatelna@mestocernosice.cz

Odbory MěÚ

Podskalská 9, 120 00 Praha 2

Odbor životního prostředí

tel.: 224 921 701

Odbor správní (přestupky)

tel.: 221 982 451

Obecní úřady

Okres Beroun

Městský úřad Beroun

Husovo náměstí 68,
266 01 Beroun
tel.: 311 654 111
starosta MUDr. Jiří Besser

Obecní úřad Bubovice

267 18 Bubovice
tel.: 311 671 581
starostka Libuše Arnoldová

Obecní úřad Bykoš

Bykoš 97, 267 01 Králův Dvůr
tel.: 311 689 852
e-mail: obec.bykos@quick.cz
starosta Václav Průcha

Obecní úřad Hlásná Třebaň

Hlásná Třebaň 150,
267 18 Karlštejn
tel.: 311 681 787
starosta Ing. Vnislav Konvalinka

Obecní úřad Karlštejn

Karlštejn 185, 267 18 Karlštejn
tel.: 311 681 213
e-mail: obec.karlstejn@telecom.cz
starosta Miroslav Ureš

Obecní úřad Koněprusy

Koněprusy 63, 266 01 Beroun
tel. 311 621 911
e-mail: koneprusy@razdva.cz
starostka Mgr. Věra Sklenářová

Obecní úřad Korno

Korno 29, 267 27 Liteň
tel.: 311 684 667
starosta František Kaluba

Obecní úřad Liteň

Náměstí 71, 267 27 Liteň

tel.: 311 684 121
e-mail: ou@obeccliten.cz
starosta Karel Kliment

Obecní úřad Loděnice

Husovo nám. 4, 267 12 Loděnice
tel.: 311 672 205
e-mail: ou.lodenice@pvtnet.cz
starosta ak. malíř Karel Patáček

Obecní úřad Měňany

267 27 Liteň
tel.: 311 684 128
starosta Josef Douša

Obecní úřad Mořina

Mořina 81, 267 17 Mořina
tel., fax: 257 721 597
e-mail: morina@cbox.cz
starosta Vojtěch Štíčka

Obecní úřad Mořinka

Mořinka 28, 267 17 Mořina
tel.: 257 720 271
starosta Čeněk Mácha

Obecní úřad Nesvačily

267 27 Liteň
tel.: 311 684 285
starosta PhDr. Václav Babička

Obecní úřad Srbsko

Srbsko 16, 267 18 Karlštejn
tel.: 311 621 621
e-mail: ou.srbsko@tiscali.cz
starosta Jaroslav Bastl

Obecní úřad Suchomasty

267 22 Suchomasty
tel.: 311 689 862
e-mail:
ou.suchomasty@worldonline.cz
starosta Josef Štěpán

Obecní úřad Sv. Jan pod Skalou

266 01 Beroun
tel.: 311 672 115
e-mail: svjan@pvtnet.cz
starosta Jiří Ševčík

Obecní úřad Tetín

Na Knížecí 2, 266 01 Beroun
tel.: 311 622 316
starosta Pavel Hejna

Obecní úřad Tmaň

Tmaň 50, 267 21 Tmaň
tel.: 311 689 884, 311 689 874
e-mail: ou@obectman.cz
starosta Antonín Plátěnka

Obecní úřad Vinařice

267 22 Suchomasty
tel.: 311 684 334, 311 684 225
starosta Petr Podubecký

Obecní úřad Vráž

Školní 259,
267 11 Vráž u Berouna
tel.: 311 672 446
e-mail: obec.vrazuber@iol.cz
starosta Antonín Štorkán

Obecní úřad Všeradice

267 26 Všeradice
tel.: 311 684 281
starosta Jiří Špalek

Obecní úřad Vysoký Újezd

č.p. 113, 267 16 Vysoký Újezd
tel.: 311 675 440
e-mail: info@vysoky-ujezd.cz
starosta Josef Vlasák

Obecní úřad Zadní Třebaň

267 29 Zadní Třebaň
tel.: 257 721 399
e-mail: zadni.treban@volny.cz
starosta Lubomír Schneider

Okres Praha - západ

Obecní úřad Choteč

Choteč40, 252 26 Třebotov
tel.: 257 930 019
starostka Vlasta Vaničková

Obecní úřad Chýnice

Karlštejnská 22, 252 17
Tachlovice
tel.: 257 960 075
e-mail: ou.chynice@worldonline.cz
starostka Lenka Neradová

Obecní úřad Kosoř

Průběžná 23, 252 26 Třebotov
tel.: 257 810 710
e-mail: obecniuradkosor@iol.cz
starosta Karel Kindl

Obecní úřad Roblín

Karlštejnská 50, 252 26 Třebotov
tel.: 257 712 855
e-mail: ouroblin@volny.cz
starosta Zdeněk Záknavský

Obecní úřad Třebotov

252 26 Třebotov
tel.: 257 930 001
e-mail: ou.trebotov@worldonline.cz
starosta Ing. Pavel Macháček

Obecní úřad Vonoklasy

Na návsi 4, 252 28 Černošice
tel.: 257 711 470
e-mail:
ou.vonoklasy@worldonline.cz
starosta Ing. Ladislav Jindra

Obecní úřad Karlík

Karlícká 1, 252 29 Dobříchovice
tel.: 257 711 074
starosta Antonín Sobotka

Obecní úřad Ořech

Baarovo nám. 12,
252 25 Jinočany
tel.: 257 960 454
e-mail: obecorech@volny.cz
starosta Miroslav Helt

Obecní úřad Lety

Na návsi 160,
252 29 Dobříchovice
tel.: 257 711 180
e-mail: oulety@pha.inecnet.cz
starosta Jiří Hudeček

Obecní úřad Dobříchovice

Vítova 61, 252 29 Dobříchovice
tel.: 257 712 241, 257 711 590
e-mail: info@dobrichovice.cz
starosta Ing. Michal Pánek
tel.: 257 712 182

Městský úřad Černošice

Riegrova 1209,
252 28 Černošice
tel.: 251 081 521, 251 640 328,
221 982 111
e-mail:
podatelna@mestocernosice.cz
starostka Helena Langšádlová
tel.: 251 081 524

Hlavní město Praha

Úřad Městské části Praha 16

Václava Balého 23
153 00 Radotín
tel.: 257 911 685
e-mail:
podatelna@radotin.mepnet.cz
starostka Hana Žižková

**Úřad Městské části Praha
Řeporyje**

Nad náměstím 84
155 00 Praha 5
tel.: 251 625 794
e-mail: reporyje@zris.mepnet.cz
starosta Stanislav Procházka

**Stavební činnost
a regionální rozvoj****Krajský úřad Středočeského
kraje**

Odbor regionálního rozvoje
vedoucí Ing. Ladislav Bina CSc.
tel.: 257 280 389
e-mail: bina@kr-s.cz

Ministerstvo pro místní rozvoj

Staroměstské náměstí 6,
110 15 Praha 1
tel.: 224 861 111
e-mail: public@mmr.cz

Katastrální úřad

tř. Politických vězňů 11/420,
266 01 Beroun
tel.: 311 625 147, 311 610 886
pozemková kniha: 311 625 195
ředitel: 311 624 329

**Pozemkový fond ČR
územní pracoviště Beroun**

Pod Hájem 324, Králův Dvůr
tel.: 311 604 960

**Stavební úřady a jim
příslušející obce****Městský úřad Beroun,
Odbor výstavby**

Husovo nám. 68,
266 43 Beroun
tel.: 311 654 250

Pro obce: Beroun (okraj), Hostim,
Bubovice, Hlásná Třebaň,
Karlštejn, Janská, Mořina, Mořinka,
Srbsko, Svatý Jan pod Skalou,
Tetín, Vráž, Komo, Zadní Třebaň

**Obecní úřad Králův Dvůr
Stavební úřad**

Náměstí míru 139,
267 01 Králův Dvůr
tel.: 311 636 181

Pro obce: Bykoš, Koněprusy,
Měňany, Suchomasty, Liteň,
Tobolka, Vinařice

**Městský úřad Hostomice
Odbor výstavby**

Tyršovo náměstí 165,
267 24 Hostomice
tel.: 311 584 116

Pro obce Všeradice, Nesvačily

Městský úřad Černošice

Stavební úřad

Riegrova 1209,
252 28 Černošice
tel.: 251 643 626

Pro obce: Kosůř, Roblín, Třebotov,
Solopysky, Vonoklasy, Choteč,
Chýnice

Stavební úřad Dobříchovice

Vítova 61, 252 29 Dobříchovice
tel.: 257 712 241
Pro obec Karlík

Úřad MČ Praha 16

Odbor výstavby

Václava Balého 3/23,
153 00 Praha 5
tel.: 257 910 604

Pro obec Radotín

Stavební úřad Řevnice

nám. Krále Jiřího z Poděbrad 74,
252 30 Řevnice
tel.: 257 720 154

Lesnictví a myslivectví

Ministerstvo zemědělství ČR

Těšnov 17, 117 05 Praha 1
tel.: 221 811 111

Úsek lesního hospodářství

tel.: 221 812 625, 221 812 719

Lesy ČR

Lesní správa Nižbor

Nižbor 268, 267 05 Nižbor
tel.: 311 693 272

Lesy ČR

Správa toků pro oblast povodí Vltavy

Tyršova 1902, 256 01 Benešov
tel.: 317 723 604

Lesy ČR

Správa toků pro oblast Berounky

Slovanská alej 36, 326 00 Plzeň
tel.: 377 242 638

Lesy Steinských, s. r. o.

Na Stráži 351, 252 28 Černošice
tel.: 251 643 004

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti

Jíloviště - Strmady,
156 04 Praha 5 - Zbraslav
tel.: 257 892 222

Česká zemědělská univerzita Fakulta lesnická a environmentální

Kamýčká 1176,
165 21 Praha 6 - Suchbátka
tel.: 224 384 883, 224 383 743

Luboš Linhart - lesní práce

Roblín 49, 252 26 Třebotov
tel.: 257 712 857

Ekologie Jaroslav Šimek, s.r.o.

267 21 Tmaň 64
tel.: 311 689 815, 606 900 198

Okresní myslivecký spolek

Na Dražkách 328,
266 01 Beroun 2
tel.: 311 622 196
e-mail: cmmj.be@cmail.cz

Zemědělství

Ministerstvo zemědělství ČR

Těšnov 17, 117 05 Praha 1
tel.: 221 811 111

Krajský úřad Středočeského kraje

*Odbor životního prostředí
a zemědělství*
vedoucí Ig. Petr Obermajer
tel.: 257 280 396
e-mail: obermajer@kr-s.cz

Zemědělská agentura Mze ČR Beroun

Ing. Miroslav Hrubý
Pod Hájem 324,
267 01 Králův Dvůr
tel.: 311 653 083, 311 653 084,
311 653 091
e-mail: za_beroun@mze.cz

Pozemkový úřad MZE ČR Beroun

Ing. Pacovský Jiří, CSc.
Pod Hájem 324,
267 01 Králův Dvůr
tel.: 311 653 081
e-mail: pu_beroun@mze.cz

Pozemkový fond ČR Beroun (Praha západ)

Ing. Josef Kubricht
Pod Hájem 324,
267 01 Králův Dvůr
tel.: 311 604 971
e-mail: beroun@pfc.cz

Zemědělská vodohospodářská správa

Pod Hájem 324,
267 01 Králův Dvůr
tel.: 311 637 822,
311 637 994-6

Obvodní oddělení Státní rostlinolékařské správy Beroun

Pod Hájem 324,
267 01 Králův dvůr
tel.: 311 636 642
e-mail: oko.beroun@srs.cz

Zemědělské družstvo Mořina

267 17 Mořina
tel.: 257 720 314

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy

Žabovřeská 250,
156 27 Praha 5 - Zbraslav
tel.: 257 921 640

Výzkumný ústav rostlinné výroby

Výzkumná stanice vinařská,
267 18 Karlštejn 26
vedoucí: RNDr. Olga Jandurová,
CSc.
tel.: 311 681 131

Agrodružstvo Bykoš

267 01 Králův Dvůr
tel.: 311 689 892, 311 689 851

Velkostatek Liteň

Liteň 151, 267 27 Liteň
tel.: 311 684 360

Velkostatek Tetín, s.r.o.

Matthew Duras, Náměstí 9.
května 1, Tetín, 266 01 Beroun
tel.: 311 622 341, 311 611 341,
602 309 454
e-mail: duras@johnnyservis.com

Agro Aliance, s.r.o.

252 26 Třebotov 304
tel.: 257 830 137-8
e-mail: info@agroaliance.cz

Ing. Jiří Bromovský
soukromý hospodářský rolník
267 27 Liteň
tel.: 311 684 293

Vodní hospodářství

Český hydrometeorologický ústav

Na Šabatce 17,
143 06 Praha 4 - Komořany
tel.: 244 03 2700, 244 03 2702,
241 765 614

Úsek hydrologie

tel.: 244 03 2300, 241 765 713

Ekocis, spol. s r. o.

(výroba čistíren odpadních vod
a bazénů)

Bubovice 61, 267 17 Mořina
tel.: 311 672 513, Srbsko 200,
268 17 Karlštejn
tel.: 311 625 319

Aquatech, spol. s r. o.

Srbsko, 268 17 Karlštejn
tel.: 311 622 404, 311 621 385

Vodovody a kanalizace

Beroun

Mostníkovská 255,
266 01 Beroun 3
tel.: 311 747 111 (spojovatelka),
311 625 352 (hlášení poruch)
e-mail: office@vakberoun.cz

Čistička odpadních vod

267 21 Tmaň
tel.: 311 689 879

Povodí Vltavy, a.s.,

závod Berounka

Hněvkovského 290,
266 01 Beroun 2
tel.: 311 625 884, 311 611 335

Vodohospodářské inženýrské služby, a.s.

Křížová 472, 150 39 Praha 5
tel.: 251 554 063

AVOZ - projekty vodohospodářských staveb

Ing. Aleš Voženílek, Na Ladech
1401, 252 28 Černošice
tel.: 251 642 196, 251 643 958

Těžba a lomy

Obvodní báňský úřad v Kladně

Kozí 4, 110 01 Praha 1
tel.: 221 775 372
e-mail: obu.kladno@tiscali.cz

Lomy Mořina, spol s r. o.

267 17 Mořina
tel.: 311 702 111
provoz Tetín: 311 621 126
e-mail: info@lomy-morina.cz

Velkolom Čertovy schody, a.s.

267 21 Tmaň
tel. 311 657 901

Vápenka Čertovy schody, a.s.

267 21 Tmaň
tel.: 311 657 300

Výzkumný ústav maltovin,

s.r.o

Na Cikánce 2, 150 00 Praha 5
tel.: 257 911 800

Zdravotnictví

Krajský úřad Středočeského kraje

Odbor zdravotnictví
vedoucí Ing. Miroslav Petřík
tel.: 257 280 406
e-mail: petrik@kr-s.cz

Nemocnice Beroun

Prof. Veselého 493,
266 01 Beroun
tel.: 311 745 111

Nemocnice Třebotov

Třebotov 81, 252 26 Třebotov
tel.: 257 930 020-2
e-mail: nem.trebotov@volny.cz

Medicentrum Beroun s.r.o.

Politických vězňů 40,
266 01 Beroun
tel.: 311 746 233 (recepce -
centrální objednávání 6:30-15:00)
e-mail:
medicentrum@medicentrum.cz

TransHospital Řevnice

Komenského 700,
252 30 Řevnice
tel.: 601 204 404, 257 721 555,
257 721 666

Praktičtí lékaři pro dospělé

(seznam neobsahuje berounské
a pražské lékaře)

MUDr. Věra Raková

Vrážská 327, 252 28 Černošice
tel.: 251 641 045

MUDr. Stanislava Jägerová

Voskovcova 1651,
252 28 Černošice

MUDr. Blažena Švarcová

Březová 341,
252 29 Dobříčovice
tel.: 257 712 416

MUDr. Milan Suchánek

Liteň 104, 267 27 Liteň
tel.: 311 684 127

MUDr. Jaroslav Král

Mořina 81, 267 17 Mořina
tel.: 257 721 594

MUDr. Vladimíra Hejmová

Nám. J. z Poděbrad 26,
252 30 Řevnice
tel.: 257 721 836

MUDr. Ladislava Pešková

Hermannova 1030,
252 30 Řevnice
tel.: 257 720 444

MUDr. Věra Pěničková

Komenského 1100,
252 30 Řevnice
tel.: 257 721 133

Praktičtí lékaři pro děti a dorost

(seznam neobsahuje berounské
a pražské lékaře)

MUDr. Zuzana Karlová

Nádražní 40, 267 27 Liteň
tel.: 311 684 134

MUDr. Svatava Pajdlová

Sádecká 366, 252 30 Řevnice
tel.: 257 720 143, 257 711 380

MUDr. Helena Fuchsová

Hermannova 1030,
252 30 Řevnice
tel.: 257 720 333

MUDr. Iva Strnadelová

Dr. Janského 423,
252 28 Černošice
tel.: 251 643 227

MUDr. Ladislava Bartošová

Březová 341,
252 29 Dobříchovice
tel.: 257 712 313

MUDr. Svatava Pajdlová

Všenory 450, 252 31 Všenory
tel.: 257 720 143

Veterinární služby**Krátkodobá stanice pro poraněná zvířata při Vyšší odborné škole pedagogické**

Svatý Jan pod Skalou,
266 01 Beroun
tel.: 311 672 461, 311 671 307

Veterinární ošetřovna

MVDr. Petr Dvořák
Pražská 551, 266 01 Beroun 3
tel.: 311 621 345

Veterinární lékař

MVDr. Petr Douša
Jarov 36
tel.: 311 621 786

Veterinární ošetřovna

MVDr. Jana Srpová
Vinohrady 62, Praha 16 - Radotín
tel.: 257 911 140

Veterinární poliklinika Černošice

MVDr. Vít Lohr
Poštovní 1343, 252 28 Černošice
tel.: 251 642 393

Veterinární klinika

MVDr. Santar & MVDr. Sedlár
Jinonická 78/987,
150 00 Praha 5 - Košíře
tel.: 257 222 525

Veterinární ošetřovna

MVDr. Ivan Malota
Na Zlíchově 17, Praha 5
tel.: 251 554 974

Veterinární ošetřovna

MVDr. Petr Volf
Švermova 1591, 266 01 Beroun
tel.: 311 626 640

Krajská veterinární správa pro**Středočeský kraj
Inspektorát Praha**

Na Kozáčce 3, 120 00 Praha 2
tel.: 222 522 126
fax: 224 254 134
e-mail: insp.praha.kvsa@icsvscr.cz

**Krajská veterinární správa pro
Středočeský kraj**

Inspektorát Beroun
Na Drázkách 328,
266 80 Beroun 2
tel.: 311 622 012
fax: 311 622 962
e-mail: insp.beroun.kvss@svscr.cz

Hygienické stanice**Krajská hygienická stanice
Středočeského kraje**

územní pracoviště Beroun
Politických vězňů 455,
266 44 Beroun
tel.: 311 623 755
e-mail: podatelna@khsstc-be.cz

**Hygienická stanice hl. m.
Prahy, pobočka Západ**

Štefánikova 15, 150 00 Praha 5
tel.: 257 321 206
fax: 257 325 561

Školství**Krajský úřad Středočeského
kraje**

Odbor školství, mládeže a sportu
vedoucí odboru: Mgr. Radek Coufal
tel.: 257 280 293
e-mail: coufal@kr-s.cz

Městský úřad Beroun

Odbor školství
Husovo nám. 68, 266 01 Beroun
tel.: 311 654 200
e-mail: oskvv@muberoun.cz

Městský úřad Černošice

Odbor školství
Podskalská 19, 128 25 Praha 2
tel.: 221 982 111 (l. 368)

Přírodovědecká fakulta UK

Albertov 6, 128 43 Praha 2
tel.: 221 951 111

Biologická sekce

tel.: 221 951 600
e-mail: sekce-bi@natur.cuni.cz

Pedagogická fakulta UK

M.D.Rettigové 4, 116 39 Praha 1
tel.: 221 900 111

*Katedra biologie a ekologické
výchovy*

tel.: 221 900 172

**Vyšší odborná škola
pedagogická
Svatojánská kolej**

Svatý Jan pod Skalou,
266 01 Beroun
tel.: 311 672 461, 311 671 308
e-mail: info@svatojanskakolej.cz

Střední školy a učiliště**Gymnázium Beroun**

Talichova ulice 824,
266 01 Beroun
tel.: 311 623 435, 311 621 232
e-mail: lidinsky@mail.gymbroun.cz

**Integrovaná střední škola
Beroun**

Okružní 1404, 266 01 Beroun
tel.: 311 622 515, 311 622 585
e-mail: soshlink@ber.czn.cz

**Integrovaná střední škola
technická Beroun**

Svatojánská 217, 266 80 Beroun
tel.: 311 621 282, 311 621 692
e-mail: isstberoun@seznam.cz

Integrovaná střední škola

Pod Hájem 97,
267 01 Králův Dvůr
tel.: 311 637 151

**Manažerská akademie
soukromá střední škola**

U Stadionu 787, 266 01 Beroun
tel.: 311 611 888
e-mail: tichy@maberoun.cz

Obchodní akademie

U Stadionu 486, 266 01 Beroun
tel.: 311 653 011
e-mail: informace@oaberoun.cz

Střední pedagogická škola

U Stadionu 486, 266 01 Beroun
tel.: 311 622 311
e-mail: sekretariat@spgs-beroun.cz

Střední zdravotnická škola

Mládeže 1102, 266 01 Beroun
tel.: 311 611 188
e-mail: szs.be@tiscali.cz

Střední zdravotnická škola pro sluchově postižené

Hostímská 703, 266 01 Beroun
tel.: 311 625 465
e-mail: sszs_pro_sp_beroun@iol.cz

Odborné učiliště a Praktická škola

Pod Zděmi 402, 267 27 Liteň
tel.: 311 684 137
e-mail: ouprsliten@quick.cz

Základní školy okresu Beroun

Jungmannova ZŠ Beroun

Plzeňská 30, 266 01 Beroun 2
tel.: 311 622 474

Základní škola

Tovární 44, 266 01 Beroun
tel.: 311 622 914

Základní škola

Wagnerovo náměstí 458,
266 01 Beroun
tel.: 311 623 315

Základní škola

Komenského 249,
266 01 Beroun
tel.: 311 622 055

2. Základní škola

Preislerova 1335, 266 01 Beroun
tel.: 311 622 572

Základní škola

Jungmannova 292,
267 01 Králův Dvůr
tel.: 311 637 088

Základní škola

Plzeňská 104, 267 01 Králův Dvůr
tel.: 311 636 138

Základní škola

Tyršova 136,
267 01 Králův Dvůr - Počaply
tel.: 311 636 199

Základní škola

Karlštejn 67, 267 18 Karlštejn
tel.: 311 681 272

Základní škola

Sady Sv. Čecha 44, 267 27 Liteň
tel.: 311 684 220

Základní škola

Školská 44, 267 27 Liteň
tel.: 311 684 374

Základní škola

Loděnice 255, 267 12 Loděnice
tel.: 311 672 114

Základní škola

Suchomasty 135,
267 22 Suchomasty
tel.: 311 680 058

Základní škola

Hradní 66, Tetín, 266 01 Beroun
tel.: 311 622 295

Základní škola

K Sídlišti 80, 267 21 Tmaň
tel.: 311 689 889

Základní škola

Květnová 64, 267 11 Vráž
tel.: 311 672 256

Základní školy okresu Praha -západ

Základní škola

Karlštejnská 54, Ořech,
252 25 Jinočany
tel.: 257 960 069

Základní škola

Tachlovice 66, 252 25 Jinočany
tel.: 311 670 530

Základní škola

252 26 Třebotov
tel.: 257 930 012

Základní škola

Školská 38, Kosoř,
252 26 Třebotov
tel.: 257 912 053

Základní škola

Pod školou 447,
252 28 Černošice
tel.: 251 640 231, 251 643 229

Základní umělecká škola

Střední 404, 252 28 Černošice
tel.: 251 641 480

Základní škola

5. května 40,
252 29 Dobříchovice
tel.: 257 711 149

Základní umělecká škola

Lomená 159,
252 29 Dobříchovice
tel.: 257 711 04

Základní škola I. stupeň

Revoluční 901, 252 30 Řevnice
tel.: 257 721 797

Základní škola II. stupeň

Školní 600, 252 30 Řevnice
tel.: 257 721 796

Základní škola

Karla Majera 370,
252 31 Všenory
tel.: 257 712 612

Nevládní organizace a zájmová sdružení

Agentura Koniklec, o.s.

Miroslav Lupač
Chelčického 12, 130 00 Praha 3
tel. 222 710 253
e-mail: info@koniklec.cz

Centrum ekologického výzkumu a výchovy

PhDr. Rostislav Fellner,
CSc. Svatý Jan pod Skalou 2,
266 01 Beroun
tel.: 311 672 461, 311 671 308
email: info@svatojanskakolej.cz

Děti Země Beroun

Michal Štingl
Bezručova 928, 266 01 Beroun
tel. 311 621 247, 602 592 155
e-mail: dz.beroun@seznam.cz

Česká botanická společnost

Benátská 2, 128 00 Praha 2
tel. 221 951 664
<http://www.natur.cuni.cz/CBS/>

Česká mykologická společnost

Karmelitská 14, 118 00 Praha 1
tel. 257 530 842
<http://www.myko.cz/>

Česká speleologická společnost

ZO 1-04 "Zlatý Kůň"

Petr Olišar
Ke Kamínce 1289,
156 00 Praha 5
tel.: 257 921 730

Česká speleologická společnost

ZO 1-05 "Geospeleos"

Jaroslav Kadlec,
Bemoláková 1164,

142 00 Praha 4
tel.: 241 470 195

**Česká speleologická
společnost
ZO 1-06 "Speleologický klub
Praha"**

Karel Ryšánek,
Československé armády 28,
160 00 Praha 6
tel.: 603 469 523

**Česká speleologická
společnost
ZO 1-11 "Barrandien"**

Luděk Vlk, Haštalská 1,
110 00 Praha 1

**Česká speleologická
společnost ZO 1-02 "Tetín"**

Jakub Zelinka, Smetanova 234,
266 01 Beroun 3
tel.: 311 625 693

**Česká společnost
entomologická**

Viničná 7, 128 00 Praha 2
tel.: 224 923 535
e-mail: klapagenda@centrum.cz

**Česká společnost
ornitologická**

Homoměřolupská 34,
102 00 Praha 10
tel./fax: 274 866 700
e-mail: cso@birdlife.cz

**Česká společnost pro
krajinnou ekologii**

CZ-IALE, Benátská 2,
128 01, Praha 2
<http://www.natur.cuni.cz/cziale/>

Český rybářský svaz

Popovice 134,
267 01 Králův Dvůr
tel. 311 636 030

Český rybářský svaz

Pražská 81, 266 01 Beroun 3
tel. 311 622 986

Český svaz chovatelů

Kostelní 8, 266 01 Beroun 1
tel. 311 624 426

**Český svaz ochránců přírody
03/01 ZO Alkazar**

Veselská Kateřina, Vídeňská 84,
252 42 Vestec
tel.: 244 912 281

**Český svaz ochránců přírody
03/04 ZO Karlův Týn**

Jaroslav Veselý, Tměný Újezd 29,
267 18 Karlštejn
tel.: 602 268 906
e-mail: karluv-tyln@post.cz

**Český svaz ochránců přírody
03/05 ZO Beroun**

Mgr. Emil Šnaidauf,
Za Vodou 443, 266 01 Beroun 3
tel.: 311 611 974

**Český svaz ochránců přírody
03/07 ZO Šafrán**

Mgr. Taťána Houdková, Okružní
455, 267 62 Komárov
tel.: 311 510 674
e-mail: zs.praskolesy@quick.cz

**Český svaz ochránců přírody
03/08 ZO**

PaedDr. Petra Sejfová, Dolní
Roblín 3, 267 18 Karlštejn
tel. 257 721 859

Český zahrádkářský svaz

Plzeňská 29, 266 01 Beroun 2
tel.: 311 624 367

**Občanská iniciativa
Suchomasty**

Vratislav Bína, Suchomasty 38,
267 22 Suchomasty
tel.: 311 689 875

Občanské sdružení KAČÁK

Druhá 62,
267 12 Loděnice-Jánská
tel.: 311 671 465
e-mail: os-kacak@quick.cz

Společnost Barbora

Za Poštou 13, 100 00 Praha 10
tel.: 728 457 893
e-mail: spol.barbora@atlas.cz

Sdružení obcí Karlštejsko

Ing. Vladimír Glaser
Karlštejská 56, 252 25 Ořech
tel.: 257 960 466
e-mail: glaser@obce.cz

Sdružení obcí za záchranu

Českého krasu
Antonín Plátěnka, starosta obce
Tmaň, 267 21 Tmaň
tel.: 311 689 884, 311 689 874

**Společnost pro rozvoj
Českého krasu, o.s.**

RNDr. Štěpán Hřebík

Karlštejn 85, 267 18 Karlštejn
tel.: 728 899 224
e-mail: srck@srck.cz

Svatojánský občan, o.s.

Svatý Jan pod Skalou 1,
266 01 Beroun
tel.: 311 671 316

Důležité adresy a telefony pro turisty

Správa CHKO Český kras

267 18 Karlštejn 85
tel.: 311 681 713
e-mail: ceskras@schkocr.cz

**Informační centrum Karlštejn
& Dolní Berounka**

Karlštejn čp 334,
267 18 Karlštejn
tel.: 311 681 370-2
mobil: 604 204 700
e-mail: info@karlstejsko.cz

Hrad Karlštejn

267 18 Karlštejn
tel.: 311 681 617, 311 681 695
e-mail: karlstejn@stc.npu.cz

Koněpruské jeskyně

(Agentura ochrany přírody
a krajiny ČR)
p.s. 13, 266 01 Beroun
tel.: 311 622 405, 311 621 529
e-mail: jeskyne@aopk.cz

**Muzeum Českého krasu
v Berouně**

Husovo náměstí 88,
266 01 Beroun
tel.: 311 624 101, 311 621 084
e-mail: reditel@muzeum-beroun.cz

**Muzeum Českého krasu
v Žebráku**

Náměstí 89, Žebrák
tel.: 311 533 342

Muzeum betlémů Karlštejn

267 18 Karlštejn 11
tel.: 311 681 385

**Klášteř ve Svatém Janu pod
Skalou, Ivanova jeskyně**

Svatý Jan pod Skalou 1,
267 12 Loděnice
tel.: 311 672 461

Chrutenická šachta

CMA - společnost pro výzkum
historického podzemí,
Lucemburská 35,
130 00 Praha 3
tel.: 02/22718388, 602824959
e-mail: cma@msschem.cz

Městské informační centrum

Husovo náměstí 69,
266 01 Beroun
tel.: 311 654 321
e-mail: infocentrum@beroun.cz

Informační a poradenské středisko pro místní kulturu

Nádražní 56, 267 27 Liteň 56
tel.: 311 684 117

Autokemping Karlštejn

tel.: 311 681 263
mobil: 603 470 089

Golf Resort Karlštejn

Běleč 280, 267 27 Liteň
tel.: 311 684 716-7 (recepce),
mobil: 602 248 424 (recepce)

Půjčovna lodí Zdice

Zahradní 886, 267 51 Zdice
tel.: 311 685 605

Regionální redakce

Berounský deník

nám. Marie Poštové 854,
266 01 Beroun
tel.: 311 624 872, 311 624 931
e-mail:
berounsky.denik@denikybohemia.cz

Redakce Týdeníku Echo

Politických vězňů 40,
266 01 Beroun 2
tel.: 311 624 232

Zdické noviny

Husova 369, 267 51 Zdice
tel. 311 685 186, 603 382 191
e-mail: spolklub.zd@atlas.cz

České dráhy

nádraží Karlštejn

tel.: 311 681 225

nádraží Beroun

tel.: 311 621 051

nádraží Řevnice

tel.: 257 721 800

nádraží Radotín

tel.: 257 910 395

nádraží Rudná

tel.: 311 670 120

nádraží Loděnice

tel.: 311 672 393,

nádraží Černošice

tel.: 251 640 460

nádraží Dobřichovice

tel.: 257 712 068

Ředitelství silnic a dálnic ČR

Správa a údržba silnic Kladno

Cestmistrovství Rudná
Masarykova ul.,
252 19 Rudná u Prahy
tel.: 311 670 437, 311 670 492

TIRÁŽ

Vydala Agentura Koniklec, občanské sdružení pro lidská práva a životní prostředí

Chelčického 12, Praha 3, (P.O. Box 24, PSČ 130 11), <http://www.koniklec.cz>

tel: 222 710 253

Autor textu v zelené části: Ing. Ondřej Šimunek

Aktualizace adresáře: Bc. Petr Bittner

Jazyková korektura: David Lein

Věcná korektura: Mgr. Pavel Špryňar

Redakce: Miroslav Lupač

Vydáno v rámci Komplexního programu zapojování veřejnosti do rozhodování o životním prostředí na principech místní Agendy 21. Vydání podpořeno Státním fondem pro životní prostředí ČR.

Vyšlo v roce 2005.